

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

และ

คำแปลเป็นภาษาอังกฤษ

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961131377

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

และ

คำแปลเป็นภาษาอังกฤษ

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

สารบัญ

คำปรารภ	หน้า	๑
หมวด ๑ บททั่วไป	หน้า	๕
หมวด ๒ พระมหากษัตริย์	หน้า	๑๐
หมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย	หน้า	๑๘
หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย	หน้า	๒๓
หมวด ๕ แนวนโยบายแห่งรัฐ	หน้า	๒๘
หมวด ๖ อำนาจอธิปไตย	หน้า	๓๒
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	หน้า	๓๒
ส่วนที่ ๒ วุฒิสภา	หน้า	๓๕
ส่วนที่ ๓ สภาผู้แทน	หน้า	๓๗
ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง	หน้า	๔๔
ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของ รัฐสภา	หน้า	๖๓
หมวด ๗ อำนาจบริหาร	หน้า	๖๕
หมวด ๘ อำนาจตุลาการ	หน้า	๗๒
หมวด ๙ ตุลาการรัฐธรรมนูญ	หน้า	๗๔
หมวด ๑๐ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ	หน้า	๗๖
หมวด ๑๑ บทสุดท้าย	หน้า	๗๕
บทเฉพาะกาล	หน้า	๘๒

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๑

เป็นปีที่ ๒๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๑๑
พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม กปีสมพัตสร
เชษฐมาส กาทบักย์ ทสมี่ดิถี สุริยคติกาล มิถุนายน
มาส วัสติมสุรทิน พุทหัสบดีวาร โดยกาลบริเฉท

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทร สยามินทรราชธิราชบรมนาถบพิตร เสด็จออก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ท่ามกลางอุดมสันนิบาต พระบรมวงศานุวงศ์ ทูตานุทูตผู้แทนนานาประเทศ สมาชิกสภาข้าราชการ ราษฎรและเสนามาตยราชบริพาร เฝ้าเบื้องบาทบงกชพรังพร้อมกันโดยอนุกรม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า ตามที่สมเด็จพระบรมปู่ตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น เป็นการสถาปนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทรงใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งมาจากปวงชนชาวไทยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา

ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

การปกครองระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว ได้พัฒนาการมาโดยลำดับ ภาวะการณ์บ้านเมืองผันแปรไป เป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญหลายครั้งหลายครา เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย

ตามวิวัฒนาการ ปรากฏว่า ระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของปวงชนชาวไทย เป็นการถาวรมั่นคงตลอดมา ข้อที่จำต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้แก่สัมพันธภาพระหว่างรัฐสภากับคณะรัฐมนตรีและรูปของรัฐสภาเป็นสำคัญ ถ้าอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารอยู่ในฐานะที่คานกันและสมดุลกันตามควรแล้ว บ้านเมืองก็จะอยู่ในเสถียรภาพตามที่ต้องการ

วิธีที่จะให้มีการคานกันและสมดุลกันดังกล่าว เคยใช้วิธีให้มีสมาชิกสองประเภทอยู่ในสภาเดียวกัน คือ สมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง และสมาชิกที่พระมหา

กษัตริย์ทรงแต่งตั้ง แล้วใช้วิธีให้มีสองสภา คือ สภาที่
ราษฎรเลือกตั้ง และสภาที่เลือกตั้งอย่างอื่น หรือสภา
ที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง แล้วกลับไปใช้วิธีเดิม
แต่ก็รักษาเสถียรภาพไว้ไม่ได้

คณะปฏิวัติสังเกตเห็นว่า มีความอลเวงไม่สงบ
เรียบร้อย บ้านเมืองอาจประสบอันตรายได้อย่างมาก
ถ้าจะให้การปกครองประเทศเป็นไปโดยเรียบร้อย และ
จะให้การปกครองระบอบรัฐธรรมนูญเป็นการมั่นคง
ถาวรโดยแท้แล้ว จะต้องสร้างรากฐานของระบอบนั้น
โดยพัฒนาการศึกษาและการเศรษฐกิจของชาติตามแผน
และโครงการที่แน่นอน กับทั้งจัดให้มีรัฐธรรมนูญที่
เหมาะสม จึงได้ทำการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม
๒๕๐๑ และคณะปฏิวัติได้ประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไข
เพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕

การที่จะให้มีรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมนั้น หัวหน้า
คณะปฏิวัติได้นำความกราบบังคมทูลว่า สมควรจัด

ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ และมีธรรมนูญการปกครอง
ราชอาณาจักรเพื่อใช้ไปพลางก่อน ทรงพระราชดำริ
เห็นชอบด้วย เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ จึงได้มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้
ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร จนกว่าจะได้ประ-
กาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญจะได้จัดร่าง
ขึ้น

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญ
โดยละเอียดถี่ถ้วน กล่าวคือ ได้ตั้งคณะกรรมการ
ฟังความคิดเห็นประชาชน มีหน้าที่รวบรวมพิจารณา
ความคิดเห็นของประชาชน คณะกรรมการระเบียบ
วาระ มีหน้าที่ค้นคว้าและรวบรวมหลักสารสำคัญอัน
ควรพิจารณา และคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
มีหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ และในการนี้ เฉพาะหลัก
สารสำคัญให้ถือตามมติของสภา

ในการร่างรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ
และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาควบตรัฐ

ธรรมนูญที่มีมาแล้วในประเทศไทย กับทั้งบทรัฐธรรมนูญ
 ญูญของนานาประเทศประกอบด้วย แต่ความมุ่งหมาย
 โดยเฉพาะ ก็คือ จะบัญญัติบทรัฐธรรมนูญให้เหมาะสม
 กับความต้องการของประเทศชาติ เพื่อให้ตั้งอยู่ใน
 เสถียรภาพและความเจริญก้าวหน้าสืบไป

สภาร่างรัฐธรรมนูญลงมติกำหนดหลักสารสำคัญ
 เป็นการทั่วไปว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบ
 ประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และได้
 กำหนดหลักสารสำคัญในเรื่องอื่นๆ อาทิ เรื่องรูปรัฐสภา
 และเรื่องสัมพันธ์ภาพระหว่างรัฐสภากับคณะรัฐมนตรี
 กล่าวคือ ให้รัฐสภามีสองสภา สภาหนึ่งประกอบด้วย
 สมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง อีกสภาหนึ่งประกอบด้วย
 สมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง รัฐสภามีอำนาจ
 ในทางนิติบัญญัติและควบคุมการบริหารราชการ
 แผ่นดินได้ด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถามรัฐบาล เปิดอภิปราย
 ทั่วไปโดยไม่ลงมติ หรือเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ
 ไม่ไว้วางใจ

เมื่อรัฐสภามีอำนาจในทางนิติบัญญัติ และควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าวแล้ว สภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเห็นว่า เพื่อดุลแห่งอำนาจอันจะยังระบอบรัฐธรรมนูญให้ตั้งอยู่ในเสถียรภาพ สมควรที่อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารจะแยกจากกันให้มากยิ่งขึ้น จึงได้ลงมติในหลักการสำคัญว่า นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีอื่นซึ่งเป็นฝ่ายบริหารจะเป็นสมาชิกแห่งรัฐสภาในขณะเดียวกันมิได้

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้ยกร่างรัฐธรรมนูญตามหลักการสำคัญซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ลงมติไว้ และได้เสนอเพื่อให้สภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาเป็นสามวาระ ในวาระที่ ๑ ได้รับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา ในวาระที่ ๒ ได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นกับคำแปรญัตติ ภายใต้บังคับแห่งหลักการสำคัญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ลงมติ

ไว้ และสภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
ที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว เริ่มต้นด้วยชื่อ
รัฐธรรมนูญ คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตรา
ในวาระที่ ๓ ได้ลงมติให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญนั้นต่อ
สภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา

สภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ได้พิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๐ แห่งธรรมนูญการปก-
ครองราชอาณาจักรแล้ว ลงมติให้นำร่างรัฐธรรมนูญนั้น
ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์
ทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้ต่อไป

ครั้งเมื่อได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูล
กระหม่อมถวายแล้วได้ทรงพระราชวิจารณ์โดยตลอด
และทรงพระราชดำริเห็นพ้องต้องตามมติของสภาร่าง
รัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาแล้ว

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือ
กระหม่อม ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ฉบับนี้ขึ้นไว้ ให้ใช้แทนธรรมนูญการปกครองราช

อาณาจักร ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๒ นั้น ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอให้ปวงชนชาวไทยร่วมแรงร่วมใจกันสนับสนุนส่งเสริมและรักษาปฏิบัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยนี้ ให้เป็นหลักสถิติสถาพรขอให้ราษฎรใช้สิทธิของตนให้เป็นผลตามระบอบประชาธิปไตย ขอให้รัฐสภากับรัฐบาลปฏิบัติหน้าที่ตามบทแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยเจตจำนงตรงกันในอันที่จะจรรโลงประเทศชาติให้มั่นคงเจริญก้าวหน้า จรรโลงประชาชนให้เกษมสุขสวัสดิ์ จรรโลงวิถีรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์ด้วยเสถียรภาพตราบเท่านิรันดรกาล สมดังพระบรมราชปณิธานทุกประการ เทอญ

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย
พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดย
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

หมวด ๒

พระมหากษัตริย์

มาตรา ๔ องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะ
อันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

มาตรา ๕ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหา-
กษัตริย์ในทางใดๆ มิได้

มาตรา ๖ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ
และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิตินบัญญัติ
ทางรัฐสภา

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหาร
ทางคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการ
ทางศาล

มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่ง
จอมทัพไทย

มาตรา ๑๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราช
อำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์ และพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๑๒ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้ง
ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่ง และ
องคมนตรีอื่นอีกไม่มากกว่าแปดคน ประกอบเป็น
คณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อ
พระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหา
กษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติใน
รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๓ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีก็ดี
การให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งก็ดี ให้เป็นไปตาม
พระราชอัชฌาศัย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง และให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่นหรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๔ องคมนตรีต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ รัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทน หรือสมาชิก หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ

มาตรา ๑๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอดถวายสัตย์ปฏิญาณว่าข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์

สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้ง
จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๖ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย
ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๗ การแต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการใน
พระองค์ และสมุหราชองครักษ์ ให้เป็นไปตามพระราช
อัยาศัย

มาตรา ๑๘ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับ
อยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระ
ไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่ง
ด้วยความเห็นชอบของรัฐสภาเป็นผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนอง
พระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรง
แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘
ก็ดี ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้ง

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่นใดก็ดี ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดผู้หนึ่งที่สมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบเมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

มาตรา ๒๐ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่งก็ดี ในระหว่างที่ประธาน

องคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตาม
วรรคสองก็ดี ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ใน
ฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้
คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่
ประธานองคมนตรีชั่วคราว

มาตรา ๒๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ หรือ
มาตรา ๑๙ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภา ด้วย
ถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่าข้าพเจ้า
จะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย)
และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อ
ประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้
และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ทุกประการ ”

มาตรา ๒๒ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัย
แห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระ

พุทธศักราช ๒๔๖๗ และประกอบด้วยความเห็นชอบ
ของรัฐสภา

การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบว่า
ด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ให้
กระทำได้โดยวิธีการอย่างเดียวกันกับการแก้ไขเพิ่มเติม
รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลง ให้
คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตาม
กฎหมายระเบียบว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๗ ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ
เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วให้ประธานรัฐสภา
อัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระ
มหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศเพื่อ
ให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศองค์ผู้สืบราชสันตติ
วงศ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่

ราชบัลลังก์ว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ก็ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้จนกว่าจะได้ประกาศองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคสอง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสอง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวตามวรรคสาม ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐ วรรคสาม มาใช้บังคับ

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา ๒๔ บุคคลไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใด
ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกัน

มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย
ฐานันดรศักดิ์โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี โดยประการ
อื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิอย่างใดเลย

มาตรา ๒๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการ
ถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทาง
ศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตาม
ความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของ
พลเมืองและไม่เป็นการขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวในวรรคหนึ่ง บุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อัน
เป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้
เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยม

ในทางศาสนา หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ
แตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา ๒๓ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้น
แต่จะได้กระทำการอันกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลา
กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้
และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนด
ไว้ในกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่ทำความผิดมิได้

มาตรา ๒๔ ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า
ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคล
ใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือน
เป็นผู้กระทำความผิดมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา จะ
ต้องได้รับการพิจารณา และจะเรียกหลักประกันจน
เกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุ
ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และ

จะต้องแจ้งเหตุที่ไม่ให้ประกันแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย
ทราบ

บุคคลผู้ถูกคุมขังหรือถูกจำคุก ย่อมมีสิทธิที่จะ
ได้รับการเยี่ยมตามสมควร

มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ใน
ร่างกาย

การจับกุมคุมขังหรือตรวจค้นตัวบุคคลไม่ว่าใน
กรณีใด ๆ จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบท
บัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ผู้ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้น
จะต้องได้รับแจ้งเหตุพร้อมด้วยรายละเอียดตามสมควร
ในการที่ถูกจับหรือถูกตรวจค้นโดยไม่ชักช้า และผู้
ถูกคุมขังย่อมมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ
เป็นการเฉพาะตัวได้

ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคล ผู้ถูกคุมขังเองก็ดี
พนักงานอัยการก็ดี บุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้
ถูกคุมขังก็ดี มีสิทธิร้องต่อศาลท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจ
พิจารณาคดีอาญาว่า การคุมขังเป็นการมิชอบด้วย

กฎหมาย เมื่อมีคำร้องเช่นว่านี้ ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่า การคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ศาลส่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที

มาตรา ๓๐ การเกณฑ์แรงงาน จะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งบัญญัติให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปรกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองก็ดี การตรวจค้นเคหสถานก็ดี จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓๒ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศโดยตรง หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง หรือประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทำขวัญ

อันเป็นธรรมเนียมแก่เจ้าของ ตลอดจนผู้ทรงสิทธิตามที่
ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
บรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้นด้วย

มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการ
พูด การเขียน การพิมพ์และการโฆษณา

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำได้ก็แต่โดย
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองเสรีภาพ
ของบุคคลอื่น หรือเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะคับขัน หรือเพื่อ
รักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประ
ชาชน หรือเพื่อป้องกันความเสื่อมทรามทางจิตใจของ
เยาวชน

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือ
พิมพ์ของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการ
ศึกษาอบรม เมื่อการศึกษาอบรมนั้นไม่เป็นปฏิปักษ์
ต่อหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา
อบรม และไม่ขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสรรสถาน
ศึกษา

มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการ
ชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำได้ก็แต่โดย
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุม
สาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชน
ที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย
ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือ
การสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์
ฉุกเฉิน หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศใช้กฎ
อัยการศึก

มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการ
รวมกันเป็นสมาคม เมื่อมีวัตถุประสงค์ไม่เป็นการ
ฝ่าฝืนกฎหมาย

การจัดตั้งและการดำเนินกิจการของสมาคมย่อม
เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการ
รวมกันเป็นพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการในทาง

การเมืองโดยวิถีทางประชาธิปไตย และไม่ขัดต่อ
ระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญ

การจัดตั้งและการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง
ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วย
พรรคการเมือง

มาตรา ๓๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสาร
ถึงกันโดยทางไปรษณีย์หรือทางอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย
การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยจดหมาย
โทรเลข โทรศัพท์ หรือสิ่งสื่อสารอื่นใดที่บุคคลมีติดต่อ
ถึงกัน จะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคในการใช้การสื่อสาร
ที่จัดไว้เป็นบริการสาธารณะ

มาตรา ๓๙ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการ
เลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักรและการประกอบ
อาชีพ

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำได้ก็แต่โดย
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความปลอดภัยของ

ประเทศ เศรษฐกิจแห่งชาติหรือสวัสดิภาพของ
ประชาชน หรือเพื่อรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราช
อาณาจักจะกระทำมิได้

มาตรา ๔๐ บุคคลคนเดียวหรือหลายคนร่วมกัน
ย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ภายในเงื่อนไขและ
วิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในครอบครัวย่อมได้
รับความคุ้มครอง

มาตรา ๔๒ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ
ซึ่งเป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบเพื่อการกระทำของเจ้า
พนักงานในฐานะเสมือนเป็นตุลาการหรือนายจ้างย่อม
ได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๔๓ บุคคลซึ่งเป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ
การประจําอื่น และข้าราชการส่วนท้องถิ่น ย่อมมี
สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประ
ชาชนพลเมือง เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย หรือกฎ

หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมายเฉพาะใน
ส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ หรือวินัย

มาตรา ๔๔ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐ
ธรรมนูญนี้ให้เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหา
กษัตริย์และรัฐธรรมนูญ มิได้

หมวด ๔

หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๔๕ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ

มาตรา ๔๖ บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตาม
ที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๗ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งการปก
ครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น
ประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔๘ บุคคลมีหน้าที่เคารพต่อกฎหมาย

มาตรา ๔๙ ในการใช้สิทธิเลือกตั้งและสิทธิออก
เสียงประชามติบุคคลมีหน้าที่ต้องกระทำโดยสุจริต
และมุ่งถึงประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่
กฏหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๑ บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการตาม
ที่กฏหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๒ บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาอบรมชั้น
ประถมศึกษา ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฏหมาย
บัญญัติ

หมวด ๕

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๕๓ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็น
แนวทางสำหรับการตรากฏหมายและการบริหารราช-
การตามนโยบายดังกล่าวไว้ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิ
ในการฟ้องร้องรัฐ

มาตรา ๕๔ รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราช

มาตรา ๕๕ รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีระหว่าง
ประเทศ และถือหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

มาตรา ๕๖ รัฐพึงร่วมมือกับนานาประเทศในการรักษาความยุติธรรมระหว่างประเทศ และผดุงสันติสุขของโลก

มาตรา ๕๗ กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับรักษาเอกราช ความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

มาตรา ๕๘ กำลังทหารเป็นของชาติ พึงใช้เพื่อการรบหรือการสงคราม หรือเพื่อปราบปรามการจลาจล การใช้กำลังทหารเพื่อการอื่น ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๕๙ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษอาบรม

การจัดระบบการศึกษอาบรมเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

การศึกษอาบรมชั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดการให้สถานศึกษาดำเนินกิจการของตนเองได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๐ การศึกษาอบรมชั้นประถมศึกษาในสถานศึกษาของรัฐจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน รัฐพึงช่วยเหลือให้ได้มีอุปกรณ์การศึกษาอบรมตามควร

มาตรา ๖๑ รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์

มาตรา ๖๒ รัฐพึงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประจำชาติแต่ต้องไม่กระทำโดยวิธีการอันเป็นการบังคับกับฝืนใจบุคคล

มาตรา ๖๓ รัฐพึงบำรุงรักษาสถานที่และวัตถุอันมีค่าในทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศิลปกรรม

มาตรา ๖๔ รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีการริเริ่มในทางเศรษฐกิจ

การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภค รัฐพึงจัดให้ประสานกันกับการดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจส่วนเอกชนในทางที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนรวม

การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภคโดยเอกชนก็ดี กิจการอันเป็นการผูกขาดตัดตอนก็ดี จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๖๕ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการประกอบเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มพูนผลิตผลทั้งในทางปริมาณและคุณภาพ

มาตรา ๖๖ รัฐพึงสนับสนุนการค้า และการประกอบการผลิตส่วนเอกชน ทั้งในเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

มาตรา ๖๗ รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการสังคนสงเคราะห์ เพื่อสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน

มาตรา ๖๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำตามควรแก่อดีตภาพ และคุ้มครองแรงงานให้เป็นไปโดยเป็นธรรม

มาตรา ๖๙ รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข

มาตรา ๙๐ รัฐพึงส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
และสนับสนุนให้ท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจการตาม
อำนาจหน้าที่ได้เป็นผลดี

หมวด ๖

อำนาจนิติบัญญัติ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๙๑ รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและ
สภาผู้แทน

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็น
ไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๙๒ ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา
ประธานสภาผู้แทนเป็นรองประธานรัฐสภา

ประธานรัฐสภามีหน้าที่ดำเนินกิจการของรัฐสภา
ในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามระเบียบ และมี
หน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่ประธานรัฐสภาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่
ได้ ให้รองประธานรัฐสภาทำหน้าที่แทน

มาตรา ๗๓ ร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็น
กฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

มาตรา ๗๕ ร่างพระราชบัญญัติซึ่งได้รับความ
เห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูล
เกล้า ๆ ถวายเพื่อพระมหากษัตริ์ทรงลงพระปรมาภิไธย
และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้
บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๗๕ ร่างพระราชบัญญัติใดพระมหา
กษัตริ์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายัง
รัฐสภา หรือมิได้พระราชทานคืนมาภายในเก้าสิบวัน
รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้า
รัฐสภาลงมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า
สองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา
แล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้น
ทูลเกล้า ๆ ถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริ์

มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานลงมาภายในสามสิบวัน ก็ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา ๗๖ บุคคลจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๗๗ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกผู้แทนสภาใดสภาหนึ่งไม่น้อยกว่าห้าคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาด และให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องดังกล่าวในวาระหนึ่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระทั่งกิจการที่สมาชิกคนนั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิกก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัย

ส่วนที่ ๒

วุฒิสภา

มาตรา ๙๔ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดิน มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด และมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์

สมาชิกวุฒิสภาให้มีจำนวนสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทน หากจำนวนที่คำนวณได้มีเศษให้ปัดเศษทิ้ง

มาตรา ๙๕ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีวาระคราวละหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง

ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนดสามปีนับแต่วัน
ที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกเป็นครั้งแรก ให้มี
การจับสลากเพื่อให้สมาชิกพ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวน
กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และให้ถือว่าการ
สิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพโดยการจับสลากเป็นการออก
ตามวาระด้วย

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะ
แต่งตั้งผู้^๕ที่ออกตามวาระ เป็นสมาชิกอีกได้

มาตรา ๘๐ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุด
ลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) เสียสัญชาติไทย

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ใน

มาตรา ๘๖ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) หรือมาตรา ๘๕

(๑) (๒) หรือ (๓)

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษชั้นลหุโทษ

มาตรา ๘๑ ถ้าตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง เพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามวาระ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคลผู้มีลักษณะต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๘ เข้ามาเป็นสมาชิกแทนสมาชิกซึ่งเข้ามาแทนนั้นย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงครบตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

ส่วนที่ ๓

สภาผู้แทน

มาตรา ๘๒ สภาผู้แทนประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งมีจำนวนตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ และให้ถือเขตจังหวัดเป็นเกณฑ์

การเลือกตั้งจะใช้วิธีรวมเขตหรือแบ่งเขต ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

มาตรา ๘๓ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนให้ถือเกณฑ์ จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัด ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง หนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนหนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคนเศษของหนึ่งแสนห้าหมื่นถ้าถึงเจ็ดหมื่นห้าพันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น

มาตรา ๘๔ บุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๘๕ และไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๘๖ ย่อมมีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๘๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) สัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ดี บุคคลผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติก็ดี ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนอีกด้วย

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

(๓) คุณสมบัติอื่น หากมีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

มาตรา ๘๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

- (๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๒) หูหนวกและเป็นใบ้ ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้
- (๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
- (๔) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

มาตรา ๘๓ บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๔ และมีคุณสมบัติตามมาตรา ๘๘ ทั้งไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๘๕ ย่อมมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน แต่บทบัญญัติมาตรา ๘๖ (๔) มิให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่ยังมิได้มีคำพิพากษาของศาลใดศาลหนึ่งให้จำคุกผู้ต้องคุมขัง

มาตรา ๘๘ ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) สัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ดี บุคคลผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติก็ดี ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนอีกด้วย

(๒) อายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) มาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

(๔) คุณสมบัติอื่น หากมีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

มาตรา ๘๘ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

- (๑) ตัดขาดสิทธิให้โทษ
- (๒) ตาบอดทั้งสองข้าง
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๔) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๕) เป็นข้าราชการหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง

(๖) ลักษณะอื่น หากมีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

มาตรา ๕๑ อายุของสภาผู้แทนมีกำหนดคราวละสี่ปี นับแต่วันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรก

มาตรา ๕๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน จะกระทำได้ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนแล้ว พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุระยะเวลารับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งและวันเลือกตั้งด้วย ในกรณีการเลือกตั้งทั่วไป ให้กำหนดวันเลือกตั้งวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๕๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนเพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกใหม่

การยุบสภาผู้แทนให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๔๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน
เริ่มแต่วันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรก

มาตรา ๔๕ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน
สิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทน หรือ
มีการยุบสภาผู้แทน

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๕ หรือมาตรา
๔๖

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา ๔๖ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) หรือมาตรา
๔๘ (๑) (๒) (๓) (๕) หรือ (๖)

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่
ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่
เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษชั้นลหุโทษ

มาตรา ๕๖ ถ้าตำแหน่งสมาชิกว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนหรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนภายในเก้าสิบวัน เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกภาพของสมาชิกผู้เข้ามาแทนนั้นเริ่มแต่วันเข้ารับหน้าที่ และอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาที่เหลืออยู่

ส่วนที่ ๔

บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๕๗ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๘ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่าข้าพเจ้า จะปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของข้าพเจ้าโดยบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกประการ ”

มาตรา ๕๕ วุฒิสภาและสภาผู้แทนแต่ละสภา มี ประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่ง สภานั้น ๆ ตามมติของสภา

มาตรา ๑๐๐ ประธานและรองประธานวุฒิสภา ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือกประธานและรอง ประธานวุฒิสภาใหม่ ซึ่งจะต้องกระทำเมื่อถึงคราวที่มีการเปลี่ยนสมาชิกทั้งนี้

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนดำรงตำแหน่ง จนถึงอายุของสภา หรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภา และประธาน และรองประธานสภาผู้แทน ย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อน

ถึงวาระพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง
เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็น
สมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๐๑ ประธานวุฒิสภาและประธานสภา
ผู้แทนมีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไป
ตามระเบียบ รองประธานมีหน้าที่ทำกิจการแทน
ประธานเมื่อประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๑๐๒ ในเมื่อประธานและรองประธาน
วุฒิสภาหรือประธานและรองประธานสภาผู้แทนไม่อยู่
ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกตั้งกันขึ้น
เองเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๑๐๓ การประชุมวุฒิสภาก็ดี การประชุม
สภาผู้แทนก็ดี ต้องมีสมาชิกประชุมไม่ต่ำกว่าหนึ่งใน
สามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๐๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๖๕ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐๕ ในที่ประชุมวุฒิสภาที่ดี ที่ประชุมสภาผู้แทนที่ดี ที่ประชุมรัฐสภาที่ดี สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดๆ ในทางแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์นี้ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณา รายงานการประชุมโดยคำสั่งของสภา และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่ง ประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมด้วย

มาตรา ๑๐๖ สมัยประชุมของวุฒิสภาและสภาผู้แทน
 ย่อมเริ่มต้นและสิ้นสุดลงพร้อมกัน ตามสมัยประชุม
 ของรัฐสภา

มาตรา ๑๐๗ ในระหว่างที่สภาผู้แทนถูกยุบจะมี
 การประชุมวุฒิสภามิได้

มาตรา ๑๐๘ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ
 ของรัฐสภาสมัยหนึ่งหรือหลายสมัยแล้วแต่สภาผู้แทน
 จะกำหนด การประชุมครั้งแรกต้องให้สมาชิกได้มา
 ประชุมภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปี ให้สภาผู้แทน
 เป็นผู้กำหนด

มาตรา ๑๐๙ สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มี
 กำหนดเวลาเก้าสิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรด
 เกล้า ๆ ให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

ในระหว่างเวลาดังกล่าวในวาระหนึ่ง จะโปรด
 เกล้า ๆ ให้ปิดประชุมก็ได้

มาตรา ๑๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐ
 สภา ทรงเปิดและปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำพิธีเปิดประชุมด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าฯ ให้รัชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์มาทำพิธีก็ได้

มาตรา ๑๑๑ เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

มาตรา ๑๑๒ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกของแต่ละสภาไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

คำร้องขอดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นของสมาชิกทั้งสองสภาให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา ถ้าเป็นของสมาชิกสภาใดให้ยื่นต่อประธานสภานั้น

ให้ประธานสภาผู้ได้รับคำร้องขอนำความกราบบังคมทูลและรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๑๓ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๑๒ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภาให้กระทำโดย พระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑๔ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับหรือคุมขังหรือหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนไปทำการสอบสวน ในฐานที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่จับในขณะที่กระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนในขณะที่กระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยด่วน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการคุมขังได้

มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นใน

ระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก แต่กระนั้นการพิจารณาคดีก็ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาเข้าประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่า จำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่ง ย่อมเป็นอันใช้ได้

มาตรา ๑๑๖ ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนถกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องส่งปล่อยทันที ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามวรรคหนึ่งให้มีผลบังคับตั้งแต่วันส่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

มาตรา ๑๑๗ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทน แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิก

วุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำ
รับรองของนายกรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่า
ถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อความต่อไปนี้ทั้งหมด
หรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง กล่าวคือ การตั้งขึ้นหรือยกเลิก
หรือลดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือผ่อนหรือวางระ
เบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร
หรือรับหรือรักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการกู้เงิน
หรือการค้ำประกันหรือการใช้เงินกู้ หรือร่างพระราช
บัญญัติว่าด้วยเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็น
ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้เป็น
อำนาจของประธานแห่งสภาที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติ
นั้นจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภา
ผู้แทนแล้วแต่กรณี เป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๑๑๘ ร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐ
มนตรี และร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทน

ให้เสนอต่อสภาผู้แทน ร่างพระราชบัญญัติของสมาชิก
วุฒิสภา ให้เสนอต่อวุฒิสภา

มาตรา ๑๑๕ เมื่อสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาได้พิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามมาตรา ๑๑๔ และลง
มติให้ใช้ได้แล้ว ให้สภาผู้แทน หรือวุฒิสภาเสนอร่าง
พระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา หรือสภาผู้แทน แล้วแต่
กรณี วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนต้องพิจารณาร่างพระราช
บัญญัติที่อีกสภาหนึ่งเสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบ
วัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติ
เกี่ยวข้องการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน
ทั้งนี้ เว้นแต่สภาผู้แทนหรือวุฒิสภาที่เสนอร่างพระราช
บัญญัตินั้น จะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็น
พิเศษ กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประ
ชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึง
วุฒิสภาหรือสภาผู้แทน แล้วแต่กรณี

ถ้าวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนไม่ได้พิจารณาร่างพระ
ราชบัญญัติให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรค

หนึ่ง ก็ให้ถือว่าวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในการที่สภาผู้แทนเสนอร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา หรือวุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติไปยังสภาผู้แทน ตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานแห่งสภาที่เสนอร่างพระราชบัญญัติไปยังอีกสภาหนึ่งนั้น แจงไปตามความเห็นของประธานแห่งสภานั้นด้วย ว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ กำแจ้งของประธานแห่งสภาให้ถือเป็นเด็ดขาด

ในกรณีที่ประธานแห่งสภามีได้แจงไป ว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมิใช่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา ๑๒๐ เมื่อวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนได้พิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นมา ก็ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๗๔

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นมา ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนเสนอมา ก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทน ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาเสนอมา ก็ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นมาแล้วแต่กรณี ในกรณีเช่นว่านี้ ให้สภาทั้งสองต่างตั้งบุคคลที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสถานนั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น แล้วให้คณะกรรมการ
การร่วมกันนั้นรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่
คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง
ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่
คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วนั้น ก็ให้
ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๓๔ ถ้าสภาใดสภาหนึ่ง
ไม่เห็นชอบด้วย ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็น
ร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทน ก็ให้ยับยั้งร่าง
พระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติ
นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภา ก็ให้ร่างพระ
ราชบัญญัตินั้นตกไป

คณะกรรมการร่วมกันย่อมมีอำนาจเรียกบุคคล
ใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นใน
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ และเอกสิทธิที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๕ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้
กระทำหน้าที่ตามมาตรา ๕๗

การประชุมคณะกรรมการร่วมกัน ต้องมีกรรมการประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำข้อบังคับการประชุมปรึกษาของวุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวกับกรรมการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๑ ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ โดยบทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ นั้น เมื่อเวลาหนึ่งปีได้ล่วงพ้นไปนับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติกลับคืนมายังสภาผู้แทน สภาผู้แทนอาจกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาแล้ว ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๗๔

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สภาผู้แทนอาจกร่างพระราช-

บัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนลงมติขึ้นร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาแล้ว ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๒๔

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่สภาผู้แทนสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทนบรรดาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่พระมหากษัตริย์ ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือมิได้พระราชทานคืนมาภายในเก้าสิบวัน ให้เป็นอันตกไป

มาตรา ๑๒๓ งบประมาณแผ่นดินประจำปีให้ทำเป็นพระราชบัญญัติถ้าพระราชบัญญัติออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้พระราชบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง

มาตรา ๑๒๔ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้ก็เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่

ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ
ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องขออนุมัติจากรัฐสภาในโอกาส
แรกที่พึงกระทำได้

คำอนุมัติของรัฐสภาให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ
เฉพาะเรื่อง หรือรวมลงไว้ในพระราชบัญญัติโอนเงิน
ในงบประมาณ หรือพระราชบัญญัติงบประมาณ
เพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีถัดไป

มาตรา ๑๒๕ วุฒิสภาและสภาผู้แทนมีอำนาจ
ควบคุมราชการแผ่นดินโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๒๖ ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน
สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดอัน
เกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะ
ไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้น ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะ
เกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของ
แผ่นดิน

มาตรา ๑๒๗ สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภา
ผู้แทนไม่ต่ำกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนแล้วแต่กรณี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

ญัตติดังกล่าวในวาระหนึ่งเป็นของสมาชิกสภาใดให้ยื่นต่อประธานสภานั้น และให้ประธานสภาผู้ได้รับญัตติแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อกำหนดเวลาสำหรับการเปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสัปดาห์นับแต่วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับแจ้ง แต่คณะรัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะขอให้ระงับการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้นเสียได้เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ในการเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ สภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๑๒๘ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนทั้งสองสภารวมกันหรือสมาชิกของแต่ละสภา

ไม่ต่ำกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทั้งคณะ

ญัตติดังกล่าวในวาระหนึ่ง ถ้าเป็นของสมาชิกของทั้งสองสภาให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา ถ้าเป็นของสมาชิกสภาใดให้ยื่นต่อประธานสภานั้น

การเปิดอภิปรายทั่วไปตามญัตติดังกล่าวในวาระหนึ่งให้กระทำในที่ประชุมรัฐสภา

เมื่อการเปิดอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไปให้ที่ประชุมรัฐสภาลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ แต่การลงมติในกรณีเช่นว่านี้ มิให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุด

มาตรา ๑๒๕ ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปราย

ทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภา
จะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๑๓๐ การประชุมวุฒิสภาและสภาผู้แทน
ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อ
บังคับของแต่ละสภา แต่ถ้าหากคณะรัฐมนตรีหรือ
สมาชิกของแต่ละสภาไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคนร้องขอ
ให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๑๓๑ วุฒิสภาและสภาผู้แทนมีอำนาจ
เลือกสมาชิกของแต่ละสภา ตั้งเป็นคณะกรรมการ
สามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้
เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำ
กิจการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใด ๆ อันอยู่ในวงงาน
ของสภาแล้วรายงานต่อสภา คณะกรรมการที่กล่าวนี้
ย่อมมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาแสดงข้อเท็จจริง หรือ
แสดงความคิดเห็นในการที่กระทำหรือเรื่องที่พิจารณา
อยู่นั้นได้

เอกสิทธิที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๕ นั้น ให้
คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรา ๕ ด้วย

มาตรา ๑๓๒ การประชุมคณะกรรมการ ต้อง
มีกรรมการประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนกรรมการ
ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๓๓ วุฒิสภาและสภาผู้แทนมีอำนาจตั้ง
ข้อบังคับการประชุมปรึกษาของแต่ละสภา เกี่ยวกับการ
เสนอร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การประชุม
การปรึกษาและกิจการอื่น เพื่อดำเนินการตามบท
บัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๕

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา ๑๓๔ ในกรณีต่อไปนี้ให้รัฐสภาประชุม
ร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑

(๓) การให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ
ตามมาตรา ๒๓

(๔) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติใหม่ตาม
มาตรา ๑๕

(๕) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๑๐

(๖) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๒๘
และมาตรา ๑๒๙

(๗) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๔๑

(๘) การให้ความยินยอมในการประกาศ
สงครามตามมาตรา ๑๔๙

(๙) การให้ความเห็นชอบแก่นั่งสื้อสัญญาตาม
มาตรา ๑๕๐

(๑๐) การแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตาม
มาตรา ๑๖๔

(๑๑) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา

๑๖๕

(๑๒) การตีความรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๗๓

(๑๓) การให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้และเลิก

ใช้อำนาจนิติบัญญัติทางคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๕ ในการประชุมรัฐสภา ให้ใช้ข้อ
บังคับการประชุมปรึกษาของวุฒิสภาโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๖ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๗๓ วรรคสอง
ในการประชุมรัฐสภาให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมา
ใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗

อำนาจบริหาร

มาตรา ๑๓๗ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอีกไม่น้อยกว่าสิบห้าคน และไม่เกินกว่าสามสิบคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๘ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอดถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ ”

มาตรา ๑๓๙ รัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๑๔๐ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมวุฒิสภา ที่ประชุมสภาผู้แทน หรือที่ประชุมรัฐสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

เอกสิทธิที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๕ให้นำมาใช้
บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการ
แผ่นดิน ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยไม่มีการลง
มติความไว้วางใจ

มาตรา ๑๔๒ ในการบริหารราชการแผ่นดิน นายก
รัฐมนตรี รัฐมนตรีผู้ได้รับแต่งตั้งให้ว่าการกระทรวง
ต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาในหน้าที่ของตน และรัฐมนตรี
ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายทั่ว
ไปของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๔๓ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง
เมื่อ

- (๑) รัฐสภาลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๒๘
- (๒) สภาผู้แทนส่นอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทน
- (๓) คณะรัฐมนตรีลาออก
- (๔) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุด

สุดลงตามมาตรา ๑๔๔

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต้องอยู่ในตำแหน่ง
เพื่อดำเนินงานไปจนกว่าจะตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่

มาตรา ๑๔๔ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะ
ตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนตามมาตรา ๘๘ หรือมีลักษณะต้อง
ห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๖ (๑) (๒) (๓)
หรือ (๕) หรือมาตรา ๘๕ (๑) (๒) หรือ (๓)

(๔) รัฐสภาลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๒๘

(๕) มีพระบรมราชโองการตามมาตรา ๑๔๕

มาตรา ๑๔๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราช
อำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตาม
ที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำได้

มาตรา ๑๔๖ ในเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบ
ด่วนในอันจะรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือป้องกัน

ภัยพิบัติสาธารณะ และไม่สามารถจะเรียกประชุมรัฐสภาได้ทันทีทั้งที่ก็ดี เมื่อกรณีเช่นนั้นเกิดขึ้นในระหว่างสภาผู้แทนถูกยุบก็ดี พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไปให้เสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาโดยไม่ชักช้า ถ้ารัฐสภาอนุมัติแล้วให้พระราชกำหนดนั้นมีผลเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ถ้ารัฐสภาไม่อนุมัติให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระทั่งกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

ถ้าอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๔๗ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการภาษีอากรหรือเงินตรา ซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้อง
นำเสนอต่อรัฐสภาภายในสองวัน นับแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติ
มาตรา ๑๔๖ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดย
อนุโลม

มาตรา ๑๔๗ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระ
ราชอำนาจในการประกาศใช้กฎอัยการศึกตามลักษณะ
และวิธีการ ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการ-
ศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารยอม
กระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

มาตรา ๑๔๘ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระ
ราชอำนาจในการประกาศสงคราม เมื่อได้รับความ
ยินยอมของรัฐสภาแล้ว

มติให้ความยินยอมของรัฐสภา ต้องมีเสียงไม่ต่ำ
กว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสอง
สภา

มาตรา ๑๕๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึก และทำหนังสือสัญญาอื่นกับนานาประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา ๑๕๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๑๕๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกา โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

มาตรา ๑๕๔ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนตำแหน่ง ปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า

มาตรา ๑๕๕ การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน และการลงโทษข้าราชการ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑๕๖ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๑๗๐ วรรคสอง บทกฎหมายพระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการ ใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรี ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

หมวด ๘

อำนาจตุลาการ

มาตรา ๑๕๗ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็น อำนาจของศาลโดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องดำเนินตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

มาตรา ๑๕๘ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็ แต่โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๕๙ การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณา พิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดย

เฉพาะ แทนศาลธรรมดาที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับ
พิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้

มาตรา ๑๖๐ การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการ
เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญ
ศาลหรือวิธีพิจารณา เพื่อใช้แก่คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ
จะกระทำมิได้

มาตรา ๑๖๑ ผู้พิพากษา มีอิสระในการพิจารณา
พิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา ๑๖๒ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ย้าย
และถอดถอนผู้พิพากษา

มาตรา ๑๖๓ การแต่งตั้ง การย้ายและการถอด
ถอนผู้พิพากษาจะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะ
กรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่งและการเลื่อนเงินเดือนผู้พิพากษา
จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

หมวด ๕

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๖๔ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ประธานวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทน ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อธิบดีกรมอัยการ และบุคคลอื่นอีกสี่คนซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมาย

ประธานวุฒิสภาเป็นประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๖๕ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

วิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๖๖ ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ให้รัฐสภาแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญจากผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งแรก

กำหนดวันดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ในการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง รัฐสภาจะแต่งตั้งผู้พ้นจากตำแหน่งให้เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญใหม่ก็ได้

มาตรา ๑๖๓ ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) เปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนตามมาตรา ๘๘ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๘๖ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) หรือมาตรา ๘๕ (๑) (๒) หรือ (๓)

มาตรา ๑๖๔ ถ้าตำแหน่งตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามมาตรา ๑๖๓ (๑) ให้รัฐสภาแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญเข้ามาแทนภายในสามสิบวัน

กำหนดวันดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้หมายถึงวัน
ในสมัยประชุม

หมวด ๑๐

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๖๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะ
กระทำได้ก็แต่โดยหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐ-
มนตรีหรือจากสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน
ทั้งสองสภารวมกัน หรือจากสมาชิกของแต่ละสภา ไม่
ต่ำกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสอง
สภา

(๒) ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และให้รัฐสภาพิจารณาเป็น
สามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้น
รับหลักการให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และต้องมีเสียงเห็นชอบ
ด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่ต่ำกว่าสองในสามของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

(๔) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(๕) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้วให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและต้องมีเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวข้างบนนี้แล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖๐ ถ้าพระมหากษัตริย์ทรงพระราชดำริเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายตาม มาตรา ๑๖๕ กระทบถึงประโยชน์ได้เสียสำคัญของ

ประเทศหรือประชาชน และทรงพระราชดำริเห็นสมควร ให้ประชาชนได้วินิจฉัย พระมหากษัตริย์ย่อมทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะให้ประชาชนทั่วประเทศออกเสียงเป็นประชามติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยร่างรัฐธรรมนูญนั้น

ในการให้ประชาชนออกเสียงเป็นประชามติ จะได้มีประกาศพระบรมราชโองการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

เมื่อมีประกาศพระบรมราชโองการตามวรรคสอง ให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงเป็นประชามติ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศพระบรมราชโองการ และวันออกเสียงประชามติต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

ในเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจตามมาตรานี้ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๕ (๓) มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๗๑ บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๗๒ ในการให้ประชาชนออกเสียงตามมาตรา ๑๗๑ ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้ามีประชามติเห็นชอบด้วยร่างรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงลงพระปรมาภิไธยภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลประชามติ และเมื่อได้ประกาศรัฐธรรมนูญนั้นในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ ถ้ามีประชามติไม่เห็นชอบด้วยร่างรัฐธรรมนูญ ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นตกไป

หมวด ๑๑

บทสุดท้าย

มาตรา ๑๗๓ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๗๕ ถ้ามีปัญหาค่าการตีความรัฐธรรมนูญอันอยู่ในวงงานของวุฒิสภา สภาผู้แทนหรือที่ประชุมรัฐสภา ให้เป็นอำนาจ

ของรัฐสภาที่จะตีความ และให้ถือว่าการตีความของรัฐสภาเป็นเด็ดขาด

ในการตีความรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ต้องมีสมาชิกประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๗๔ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา ๑๗๕ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๑๗๔ ก็ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว แล้วส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการ เพื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาดและให้ใช้ได้ในทุกคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระทั่งคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๗๖ ในยามที่มีสถานะสงครามหรือใน
ภาวะคับขันถึงขนาดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่ง
ราชอาณาจักร และการใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา
ตามปรกติอาจขัดข้อง หรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์
เมื่อคณะรัฐมนตรีเสนอ รัฐสภาจะมีมติให้พระมหากษัตริย์
ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางคณะรัฐมนตรีโดย
ประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้บังคับดังเช่นพระ
ราชบัญญัติก็ได้ มติดังกล่าวรัฐสภาจะมีมติเลิกเสียเมื่อ
ใดก็ได้

หาก สถานะสงครามหรือภาวะคับขันดังกล่าวใน
วรรคหนึ่งเกิดขึ้นหรือมีอยู่ในระหว่างสภาผู้แทนถูกยุบก็
ดี หรือไม่สามรถจะเรียกประชุมรัฐสภาได้ทันทั่วทั้งที่ดี
พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางคณะรัฐมนตรี
ได้โดยประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้บังคับ
ดังเช่นพระราชบัญญัติ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๗๗ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบคน เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนแล้ว ให้เพิ่มหรือลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาให้มีจำนวนเท่าที่กำหนดในมาตรา ๑๘

การเพิ่มหรือลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำให้เสร็จก่อนวันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรก ในกรณีเพิ่ม พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งเพิ่ม ในกรณีลด ให้สมาชิกวุฒิสภาพ้นจากสมาชิกภาพเท่าจำนวนที่ลด โดยวิธีจับสลาก

มาตรา ๑๗๘ ในวาระเริ่มแรกก่อนเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนตามมาตรา ๑๘๐ ให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา

มาตรา ๑๗๙ การเรียกประชุมวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๗๘ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

เรียกประชุมรัฐสภา ภายในสิบห้าวันนับแต่วันแต่งตั้ง
สมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๘๐ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้
แทนตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ให้เสร็จสิ้น
ภายในสองร้อยสี่สิบวัน นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๘๑ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการ
แผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือคณะ
รัฐมนตรีใหม่หากจะมีขึ้นภายหลัง เป็นคณะรัฐมนตรี
บริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญนี้

เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนเข้ารับหน้าที่แล้ว ให้คณะ
รัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง และให้นำบท
บัญญัติมาตรา ๑๔๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘๒ ในระหว่างวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภา
ตามมาตรา ๑๗๘ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วย
ประธานวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา
ศาลอุทธรณ์ อธิบดีกรมอัยการ และบุคคลอื่นอีก
สามคนซึ่งวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๗๘ แต่ง

ตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมาย ภายในสามสิบวัน
นับแต่วันเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๕

มาตรา ๑๘๓ บรรดาคำสั่งซึ่งนายกรัฐมนตรีได้สั่ง
การโดยอ้างมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
ให้คงมีผลใช้บังคับต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายทวี บุณยเกตุ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ

**THE CONSTITUTION
OF THE
KINGDOM OF THAILAND, B.E. 2511**

Official Translation

by

The Judicial Council

**The Secretariat of the National Assembly,
BANGKOK,**

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

CONTENT

PREAMBLE	page 1
CHAPTER I	
GENERAL PROVISIONS (Sect. 1-3)	page 6
CHAPTER II	
THE KING (Sect. 4-23)	page 6
CHAPTER III	
RIGHTS AND LIBERTIES OF THE THAI PEOPLE (Sect. 24-44)	page 10
CHAPTER IV	
DUTIES OF THE THAI PEOPLE (Sect. 45-52)	page 15
CHAPTER V	
DIRECTIVE PRINCIPLES OF STATE POLICIES (Sect. 53-70)	page 16
CHAPTER VI	
LEGISLATIVE POWER (Sect. 71-136)	page 18
PART 1 — General Provisions (Sect. 71-77)	
PART 2 — The Senate (Sect. 78-81)	
PART 3 — The House of Representatives (Sect. 82-96)	
PART 4 — Provisions Applicable to Both Houses (Sect. 97-133)	
PART 5 — Joint Sitzings of the National Assembly (Sect. 134-136)	

CHAPTER VII

EXECUTIVE POWER (Sect. 137-156) page 38

CHAPTER VIII

JURIDICAL POWER (Sect. 157-163) page 43

CHAPTER IX

THE CONSTITUTION TRIBUNAL

(Sect. 164-168) page 43

CHAPTER X

AMENDMENT OF THE CONSTITUTION

(Sect. 169-172) page 45

CHAPTER XI

FINAL PROVISIONS (Sect. 173 - 176) page 47

TRANSITORY PROVISIONS (Sect. 177 - 183) page 49

**THE CONSTITUTION
OF THE
KINGDOM OF THAILAND, B.E. 2511**

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND

Somdet Phra Paramintharamaha Bhumibol Adulyadej

Sayammintharathirat Borommanat Bophit

Enacted on the 20th day of June, B.E. 2511

Being the 23rd year of the present reign

May there be virtue. Today is the tenth day of the waning moon in the seventh month of the year of Monkey under the lunar calendar, being Thursday, the twentieth of June under the solar calendar, in the 2511th year of the Buddhist era.

His Majesty King Bhumibol Adulyadej Mahittalathibet Ramathibodi Chakkri Narubodin Sayammintharathirat Borommanat Bophit is present at Ananta Samagom Hall before the full assembly of His Royal relatives, foreign diplomatic representatives, members of the Constituent Assembly and Government officials, who are in audience in their respective places;

Be it proclaimed by the King that the grant of the Constitution of the Kingdom of Thailand on the 10th December, B.E. 2475 by His Majesty King Prachathipok Phra Pok Klao Chao Yu Hua, His Majestic Uncle, has instituted a democratic form of government in Thailand with the King as Head to exercise, under the Constitution, the sovereign power which emanates from the Thai people, that is to say, the legislative power through the National Assembly, the executive power through the Council of Ministers and the judicial power through the Courts of Justice.

The said democratic form of government has developed stage by stage. The changes of the situation in the country have caused the Constitution to be amended on several occasions in order to suit the needs of the times.

It appears, from the development, that the form of government with the King as Head has securely gained the faith of the Thai people. The matters which necessitated the amendments of the Constitution related chiefly to the relationship between the National Assembly and the Council of Ministers, and to the form of the National Assembly. If the legislative power and the executive power are in proper check and balance, the country will achieve the desired stability.

The methods employed in order to achieve such check and balance were: that of having two categories of members, namely, those elected by the people and those appointed by the King in the single House; then that of having two Houses, namely, one the members of which were elected by the people, and another the members of which were elected through any other means or appointed by the King; then that of the former was re-employed; but still stability could not be maintained.

The Revolutionary Party observed that if there were chaos and unrest the country might be greatly endangered and if the administration of the country was to be properly carried out and the constitutional system of government was to become truly secure, the foundation of the system had to be built through the development in the national education and economy under definite plans and projects, and a suitable constitution had to be devised. Therefore, it staged a re-

volution on the 20th October, B.E. 2501, and declared the abolition of the Constitution of the Thai Kingdom of B.E. 2475, as amended by the Constitution Amendment B.E. 2495.

In order to have a suitable constitution, the Leader of the Revolutionary Party advised the King to set up a Constituent Assembly and to have the Constitution of the Kingdom enforced for the time being, the King having agreed to the advice, commanded on the 28th January, B.E. 2502 that the Constitution of the Kingdom be enforced until the promulgation of the constitution to be drafted by the Constituent Assembly.

The Constituent Assembly carefully carried out the drafting of the constitution, that is to say, it appointed the Committee on Public Opinions charged with the duty of receiving and considering public opinions, the Committee on Agenda charged with the duty of researching in and collecting materials appropriate for consideration, and the Committee on the Drafting of the Constitution charged with the duty of drafting the constitution, and in this connection, the essence of the draft was to be in accordance with the resolution of the Assembly.

In drafting this constitution, both the Constituent Assembly and the Committees concerned studied the provisions of the previous constitutions of Thailand as well as those of other countries, and aimed specifically at the provisions of the constitution suitable to the needs of the country in order to ensure the stability of the progress of the country.

The Constituent Assembly decided to adopt the general principle that Thailand was to have a democratic form of

government with the King as Head, and to adopt other principles relating to other matters such as the form of the National Assembly, and the relationship between the National Assembly and the Council of Ministers, that is to say, the National Assembly was to consist of two Houses, one of which was to be composed of members elected by the people, the other of which was to be composed of members appointed by the King; the National Assembly was to have the legislative power and to control the administration of State affairs by means of interpellation, general debate without passing a resolution, and general debate for the purpose of passing a vote of no-confidence.

Since the National Assembly was to have the legislative power and to control the administration of State affairs as mentioned above, the Constituent Assembly was of opinion that in order to strike a balance of powers that would stabilize the constitutional system, it was advisable to separate the legislative power further from the executive power. Therefore, it decided on the principle that the Prime Minister or other ministers of State, who were in the executive, were not to be members of the National Assembly at the same time.

The Committee on the Drafting of the Constitution drafted the Constitution in accordance with the principles adopted by the Constituent Assembly and submitted the draft to the Constituent Assembly for consideration.

The Constituent Assembly considered the draft constitution in three readings. In the first reading, it accepted the draft constitution for consideration. In the second reading, it appointed the Committee on the Consideration of the Draft Constitution to consider the draft and the motions for amendment within the principles adopted by the Con-

stituent Assembly. The Constituent Assembly then considered the draft constitution as had been considered by the Committee beginning with the name, the preamble, and the provisions, section by section, of the Constitution. In the third reading, it resolved to submit the draft constitution to the Constituent Assembly in the capacity of the National Assembly.

The Constituent Assembly in the capacity of the National Assembly considered the draft constitution under section 10 of the Constitution of the Kingdom, and resolved to present the draft constitution to the King for signature and promulgation.

Then the draft constitution was submitted to the King. The King, having considered it thoroughly, agrees with the resolution of the Constituent Assembly in the capacity of the National Assembly.

Be it, therefore commanded by the King that the Constitution of the Kingdom of Thailand be promulgated to replace the Constitution of the Kingdom promulgated on the 28th January, B.E. 2502 as from the date of the publication hereof.

May the Thai people be united in supporting, promoting, upholding and observing the Constitution of the Kingdom of Thailand in order that it will remain permanent. May the people exercise their rights effectively under the democratic system. May the National Assembly and the Government discharge their duties under this Constitution with the common determination in promoting the national security and progress, in leading the people to happiness and prosperity and in securing stability to the constitutional system to eternity in accordance with the aspiration of the King in every respect.

CHAPTER I

General Provisions

Section 1.— Thailand is a Kingdom, one and indivisible.

Section 2.— Thailand adopts a democratic form of government, having the King as Head.

Section 3.— The sovereign power emanates from the Thai people. The King, who is Head of State, exercises such power only in conformity with the provisions of the Constitution.

CHAPTER II

The King

Section 4.— The person of the King is in a sacred position and must not be violated.

Section 5.— No person may prefer a charge or bring an action against the King in any manner whatever.

Section 6.— The King is a Buddhist and the Up-holder of Religions.

Section 7.— The King exercises the legislative power through the National Assembly.

Section 8.— The King exercises the executive power through the Council of Ministers.

Section 9.— The King exercises the judicial power through the Courts of Justice.

Section 10.— The King holds the position of Head of the Thai Armed Forces.

Section 11.— The King has the prerogative to create titles and confer decorations.

Section 12.— The King selects and appoints qualified persons to constitute a Privy Council composed of a President and not more than eight other Councillors.

The Privy Council has the duty to advise the King on all matters pertaining to His functions as He may consult, and has such other duties as provided in this Constitution.

Section 13.— The selection, appointment and retirement of a Privy Councillor shall be at the King's pleasure.

The President of the National Assembly shall countersign the Royal Command appointing or retiring the President of the Privy Council, and the President of the Privy Council shall countersign the Royal Command appointing or retiring other Privy Councillors.

Section 14.— A Privy Councillor must not be a permanent government official, minister of State or any other political official, senator, member of the House of Representatives, member or officer of a political party; and must not express any active sympathy for any political party.

Section 15.— Before taking office a Privy Councillor must make a solemn declaration before the King in the following words:

“I, (name of the declarer), do solemnly declare that I will be loyal to the King and will faithfully perform my duties in the interests of the country and of the people. I will also uphold and observe the Constitution of the Kingdom of Thailand in every respect.”

Section 16.— A Privy Councillor vacates office upon death, resignation, or by a Royal Command.

Section 17.— The appointment and removal of an official of the Royal Household and of the Royal Chief Aide-de-Camp shall be at the King's pleasure.

Section 18.— Whenever the King is absent from the Kingdom or is unable for any reason whatever to exercise His functions, He will appoint a person Regent with the approval of the National Assembly and the President of the National Assembly shall countersign the Royal Command.

Section 19.— In the case where the King does not appoint a Regent under section 18 or is unable to appoint a Regent owing to His not being *sui juris* or any other reason whatever, the Privy Council shall submit the name of a person suitable to hold the office of Regent to the National Assembly for approval. Upon the approval of the National Assembly the President of the National Assembly shall make an announcement, in the name of the King, of the appointment of such person as Regent.

Section 20.— Pending the appointment of the Regent under section 18 or section 19, the President of the Privy Council shall temporarily be Regent.

In the case where the Regent appointed under section 18 or section 19 is unable to perform his duties the President of the Privy Council shall temporarily act as Regent.

While being Regent under the first paragraph or acting as Regent under the second paragraph, the President of the Privy Council shall not perform his duties as President of the Privy Council. In such case, the Privy Council shall select a Privy Councillor to act temporarily as President of the Privy Council.

Section 21.— Before taking office the Regent appointed under section 18 or section 19 must make a solemn declaration before the National Assembly in the following words.

“I, (name of the declarer), do solemnly declare that I will be loyal to His Majesty King (name of the King) and will faithfully perform my duties in the interests of the country and of the people. I will also uphold and observe the Constitution of the Kingdom of Thailand in every respect.”

Section 22.— Succession to the Throne shall be in accordance with the Palace Law on Succession B.E. 2467, and shall be approved by the National Assembly.

The repeal or amendment of the Palace Law on Succession B.E. 2467 shall be made in the same manner as an amendment of the Constitution.

Section 23.— In the case where the Throne becomes vacant, the Privy Council shall, in accordance with the Palace Law on Succession B.E. 2467, submit the name of the Heir to the Throne to the National Assembly for approval. Upon the approval of the National Assembly, the President of the National Assembly shall invite such Heir to ascend the Throne and proclaim him King.

Pending the proclamation of the name of the Heir to the Throne under the first paragraph, the President of the Privy Council shall temporarily be Regent. In the case where the Throne becomes vacant while a Regent has been appointed under section 18 or section 19 or while the President of the Privy Council is acting as Regent under the first paragraph of section 20, such Regent, as the case may be, shall continue to be Regent until the proclamation of the name of the Heir to the Throne.

In the case where the Regent who has been appointed and continues to be Regent under the second paragraph is unable to perform his duties, the President of the Privy Council shall act temporarily as Regent.

In the case where the President of the Privy Council is Regent under the second paragraph or acts temporarily as Regent under the third paragraph, the provision of the third paragraph of section 20 shall apply.

CHAPTER III

Rights and Liberties of the Thai people

Section 24.— All persons, irrespective of birth or religion, are equally under the protection of the Constitution.

Section 25.— All persons are equal before the law. Titles acquired by birth, bestowal or any other manner do not create any privilege whatever.

Section 26.— Every person enjoys full liberty to profess a religion, a religious sect or a religious creed, and to exercise a form of worship in accordance with his belief, provided that it is not contrary to his civic duties or to public order or good morals.

In exercising the liberty referred to in the first paragraph, every person is protected from any act of the State, which is derogatory to his rights or detrimental to his due benefits, on the ground of professing a religion, a religious sect or a religious creed, or of exercising a form of worship in accordance with his belief different from those of others.

Section 27.— No person shall be inflicted with a criminal punishment unless he has committed an act which the law in force at the time of its commission provides it to be an offence and imposes a punishment therefore, and the punishment to be inflicted on such person shall not be heavier than that provided by the law in force at the time of its commission.

Section 28.— In a criminal case the alleged offender or the accused shall be presumed innocent.

Before the passing of a final judgment convicting a person of having committed an offence, such person shall not be treated as a convict.

An application for bail by the alleged offender or the accused must be accepted for consideration and excessive bail shall not be demanded. The refusal of a bail must be based upon the grounds in accordance with the principles specifically provided by law, and the reason for such refusal must be notified to the alleged offender or the accused.

A person being detained or undergoing a term of imprisonment is entitled, within reason, to receive visitors.

Section 29.— Every person enjoys full liberty of the person.

No arrest, detention or search of person under any circumstances whatever may be made except by virtue of law, and the person so arrested or searched shall, without delay, be notified of the reason of his arrest or search together with sufficient particulars. The person so detained has the right to see and consult his counsel in privacy.

In the case of detention of a person, such person or the Public Prosecutor or any other person acting in the interest of the person so detained has the right to submit to the local Court having criminal jurisdiction a plaint alleging that the detention is unlawful. Where such plaint is submitted, the Court shall forthwith proceed with an *ex parte* investigation. If in the opinion of the Court the plaint presents a *prima facie* case, the Court has the power to order the person responsible for the detention to produce the person

so detained promptly before the Court, and if the person responsible for the detention cannot show to the satisfaction of the Court that the detention is lawful, the Court shall order immediate release of the person so detained.

Section 30.— Forced labour may be imposed only by virtue of the law specifically enacted for the purpose of averting imminent public calamity or by virtue of the law which provides for its imposition during the time when the country is in a state of armed conflict or war, or when a state of emergency or martial law is declared.

Section 31.— Every person enjoys full liberty of the dwelling.

Every person is protected in his peaceful habitation in and possession of his dwelling. The entry into a person's dwelling without his consent or the search thereof may only be made by virtue of law.

Section 32.— The right of a person in property is guaranteed. The extent and the limitation of such right are governed by law.

Succession is guaranteed. The right of a person in succession is governed by law.

Expropriation of immovable property may only be effected by virtue of the law specifically enacted for the purpose of public utility, direct defence of the country, exploitation of national resources, or for the interest of town and country planning, or for other interests of the State; and just compensation must be paid to the owner thereof as well as to the person having the right to compensation specified in the law on expropriation of immovable property, who suffers loss by such expropriation.

Section 33.— Every person enjoys full liberties of speech, writing, printing and publication.

Restrictions on such liberties may only be imposed by virtue of the law specifically enacted for the purpose of safeguarding the liberties of other persons, avoiding a state of emergency, maintaining public order or good morals, or protecting young persons from moral degeneration.

No grant of money or other property shall be made by the State as subsidy to a private newspaper.

Section 34.— Every person enjoys full liberty of education, provided that such education is not contrary to his civic duties under the law on education and the law on organization of educational establishments.

Section 35.— Every person enjoys full liberty to assemble peacefully and without arms.

Restrictions on such liberty may only be imposed by virtue of law only in the case of public meetings, and for the purpose of ensuring conveniences for the public in the use of public places or of maintaining public order during the time when the country is in a state of armed conflict or war, or when a state of emergency or martial law is declared.

Section 36.— Every person enjoys full liberty to form an association, provided that the object thereof is not contrary to law.

The formation and the management of an association are governed by law.

Section 37.— Every person enjoys full liberty to form a political party for the purpose of carrying out political

activities through democratic means in so far as they are not contrary to the form of government under this Constitution.

The formation and the management of a political party are governed by the law on political parties.

Section 38.— Every person enjoys liberty of communication by post or by any other lawful means.

Censorship, detention, or disclosure of letter, telegram, telephonic message or any other communication between persons may only be made by virtue of law.

Every person has an equal right to employ all means of communication provided for public service.

Section 39.— Every person enjoys full liberty in the choice of his residence within the Kingdom and of his occupation.

Restrictions on such liberty may only be imposed by virtue of the law specifically enacted for the safety of the country, national economy or public welfare, or for the purpose of maintaining family relationship.

No person of Thai nationality shall be deported from the Kingdom.

Section 40.— Every person has the right, either singly or jointly, to present a petition under the conditions and in the manner provided by law.

Section 41.— Family rights are guaranteed.

Section 42.— The right of a person to sue a Government unit, which is a juristic person, for the liability for an act done by its official, as principal or employer, is guaranteed.

Section 43.— Members of the armed forces and the police force, other permanent government and local government officials, enjoy such rights and liberties as accorded to the people under the Constitution unless they are limited or restricted by law, bye-law or regulation issued by virtue of law in so far as they concern political activities, efficiency or discipline.

Section 44.— No person may exercise the rights and liberties under this Constitution adversely to the nation, religion, King and Constitution.

CHAPTER IV

Duties of the Thai people

Section 45.— Every person has the duty to defend the country.

Section 46.— Every person has the duty to undergo the military service provided by law.

Section 47.— Every person has the duty to uphold the democratic form of government having the King as Head under this Constitution.

Section 48.— Every person has the duty to abide by the law.

Section 49.— In the exercise of his right to vote in an election and right to vote in a referendum, a person has the duty to act in good faith and in consideration of the common interest.

Section 50.— Every person has the duty to pay the taxes and duties imposed by law.

Section 51.— Every person has the duty to assist the Government administration provided by law.

Section 52.— Every person has the duty to receive primary education under the conditions and in the manner provided by law.

CHAPTER V

Directive Principles of State Policies

Section 53.— The provisions in this Chapter are intended for the guidance of legislation and administration in accordance with defined policy and do not give rise to any cause of action against the State.

Section 54.— The State shall safeguard the national independence.

Section 55.— The State shall promote friendly international relations and adopt the principle of reciprocity.

Section 56.— The State shall co-operate with other nations in maintaining international justice and world peace.

Section 57.— Armed forces are to be maintained in so far as necessary for safeguarding the national independence, security and interests.

Section 58.— The armed forces belong to the Nation, and may be employed in an armed conflict or a war, or in the suppression of a rebellion.

The employment of armed forces for other purposes shall be governed by law.

Section 59.— The State is to promote and advance education.

The organization of educational system is an exclusive duty of the State. All educational establishments are to be under the control and supervision of the State.

As for higher education, the State is to enable educational establishments to manage their own affairs within the limits provided by law.

Section 60.— Primary education in State educational establishments must be provided without charge.

The State is to render assistance in furnishing adequate educational materials.

Section 61.— The State is to encourage research in arts and sciences.

Section 62.— The State is to conserve the national culture, but compulsory measures must not be taken against the will of a person.

Section 63.— The State is to maintain places and objects of historical, cultural and artistic value.

Section 64.— The State is to encourage private economic initiative.

The State is to take measures to co-ordinate the enterprises of public utility nature with private economic activities so as to benefit the people as a whole.

The private enterprise of public utility nature or monopolistic enterprise may be permitted only by virtue of law.

Section 65.— The State is to promote and encourage agricultural pursuits for the purpose of increasing produce both in quantity and quality.

Section 66.— The State is to encourage private trade and production, both in agriculture and industry.

Section 67.— The State is to promote and encourage social work for the welfare and happiness of the people.

Section 68.— The State is to encourage people of working age to obtain employment appropriate for their station, and to ensure fair protection of labour.

Section 69.— The State is to promote public health.

Section 70.— The State is to promote local government and to support local government bodies to be able to perform their functions efficiently.

CHAPTER VI Legislative Power

Part 1 General Provisions

Section 71.— The National Assembly consists of the Senate and the House of Representatives.

Joint or separate sittings of the National Assembly are governed by this Constitution.

Section 72.— The President of the Senate is President of the National Assembly. The President of the House of Representatives is Vice-President of the National Assembly.

The President of the National Assembly has the duty to conduct the proceedings of the National Assembly at joint sittings in accordance with its rules of procedure and has such other duties as provided in this Constitution.

In the case where the President of the National Assembly is unable to perform his duties, the Vice-President of the National Assembly shall act in his place.

Section 73.— A bill may only be enacted as law by and with the advice and consent of the National Assembly.

Section 74.— After a bill has been approved by the National Assembly, the President of the Council of Ministers shall submit it to the King for His signature and it shall come into force upon its publication in the Government Gazette.

Section 75.— If the King does not give assent to a bill and either returns or does not return it to the National Assembly within ninety days, the National Assembly must redeliberate such bill. If the National Assembly resolves to reaffirm the bill by the votes of not less than two-thirds of the total number of members of both Houses, the President of the Council of Ministers shall re-submit such bill to the King. If the King does not return the bill with His signature within thirty days, the President of the Council of Ministers shall cause such bill to be published in the Government Gazette in order that it shall come into force as if the King had attached His signature thereto.

Section 76.— No person may concurrently be a senator and a member of the House of Representatives.

Section 77.— Either senators or members of the House of Representatives of not less than five in number have the right to lodge a complaint with the President of the House of which they are members, asserting that the membership of any member of the House has terminated under this Constitution. The President of the House with whom the complaint is lodged shall refer it to the Constitutional Tribunal for consideration and decision.

The decision of the Constitutional Tribunal shall be deemed final and the Constitutional Tribunal shall inform the President of the House with whom the complaint has been lodged under the first paragraph of its decision.

The decision of the Constitutional Tribunal to the effect that the membership of any member has terminated is not to affect the act performed by such member in the course of his duty before the President of the House of which he is a member has been informed of such decision.

Part 2

The Senate

Section 78.— The Senate is composed of members appointed by the King from persons possessing technical qualifications or qualifications in various fields which will benefit the administration of the State, being of Thai nationality by birth, and of not less than forty years of age.

The number of senators shall be three-fourths of the total number of members of the House of Representatives. A fraction of the number so calculated, if any, shall be omitted.

Section 79.— The membership of a senator is for a term of six years from the day of his appointment by the King.

For the initial term, one-half of the senators shall, at the expiry of three years from the day of the initial appointment by the King, retire by drawing lots, and the termination of membership by drawing lots shall also be regarded as retirement by rotation.

The King has the prerogative to re-appoint the persons retiring by rotation senators.

Section 80.— The membership of a senator terminates upon:

(1) retirement by rotation;

(2) death;

(3) resignation;

(4) loss of Thai nationality;

(5) disfranchisement under section 86 (1) (2) (3) or (5) or prohibition under section 89 (1) (2) or (3);

(6) sentence of a term of imprisonment by the judgment of a Court, except for an offence committed through negligence, a petty offence or an offence punishable by the same penalty as that of a petty offence.

Section 81.— If there is a vacancy of membership in the Senate for any reason other than retirement by rotation, the King will appoint a person qualified under section 78 to fill the vacancy. The senator so appointed may hold office for the remaining term of office of the person he replaces.

Part 3

The House of Representatives

Section 82.— The House of Representatives is composed of members elected by the people, the number of which is on the basis provided in section 83.

The election of members of the House of Representatives shall be by direct suffrage and secret ballot, and the boundary of Changwat shall be considered the basis thereof

The election, whether by the method of representation through single-member or multi-member constituency, shall be governed by the law on election of members of the House of Representatives.

Section 83.— The number of the members of the House of Representatives to be elected shall be determined by the number of the population in each Changwat as evidenced in the census announced in the year preceding the election year at the ratio of one to one hundred and fifty thousand. A Changwat with the population less than one hundred and fifty thousand shall elect one member, while a Changwat with the population exceeding one hundred and fifty thousand shall elect an additional member for every one hundred and fifty thousand population; any fraction thereof, if amounting to seventy-five thousand or more, shall be counted as one hundred and fifty thousand.

Section 84.— A person who is qualified under section 85 and is not disfranchised under section 86 has the right to vote in an election.

Section 85.— A person who has the right to vote in an election must possess the following qualifications:

(1) being of Thai nationality under the law, provided that a person of Thai nationality whose father is an alien or a naturalized Thai must, in addition, possess the qualifications stipulated by the law on election of members of the House of Representatives;

(2) being of not less than twenty years of age on the first day of January of the election year;

(3) possessing other qualifications as may be stipulated by the law on election of members of the House of Representatives.

Section 86.— A person under any of the following disabilities on the election day is disfranchised:

- (1) being of unsound mind or of mental infirmity;
- (2) being deaf and dumb and incapable of reading and writing;
- (3) being a Buddhist priest or novice, monk or clergy;
- (4) being detained by a warrant of the Court;
- (5) being revoked of his right to vote in an election by the judgment of a Court.

Section 87.— A person having the right to vote in an election under section 84 and being qualified under section 88 who is not prohibited under section 89 has the right to stand as a candidate for membership of the House of Representatives. However, the provision of section 86 (4) shall not apply in the case where a person under detention has not yet been sentenced to a term of imprisonment by the judgment of a Court.

Section 88.— A candidate in an election must possess the following qualifications:

(1) being of Thai nationality under the law, provided that a person of Thai nationality whose father is an alien or a naturalized Thai must, in addition, possess the qualifications stipulated by the law on election of members of the House of Representatives;

(2) being of not less than thirty years of age on the election day;

(3) having education of the standard stipulated by the law on election of members of the House of Representatives;

(4) possessing other qualifications as may be stipulated by the law on election of members of the House of Representatives.

Section 89.— A person under any of the following disabilities is prohibited to stand as a candidate in an election:—

(1) being addicted to a harmful drug;

(2) being totally blind;

(3) being an undischarged bankrupt;

(4) having been sentenced by the judgment of a Court to a term of imprisonment of two years or upwards and the period of five years from the day of his discharge to the election day has not yet elapsed except for an offence committed through negligence;

(5) being a government or local government official receiving a salary and holding a permanent position, except a political official;

(6) other disabilities as may be stipulated by the law on election of members of the House of Representatives.

Section 90.— Subject to the provisions of this Constitution, the rules and procedure of election shall be governed by the law on election of members of the House of Representatives.

Section 91.— The term of the House of Representatives is four years from the opening day of the first sitting of the National Assembly.

Section 92.— The election of members of the House of Representatives may be held after the issue of a Royal Decree for an election of members of the House of Representatives. Such Royal Decree shall specify the period in which the applications of the candidates will be accepted, as well as the election day. In case of a general election, the same day shall be appointed election day throughout the Kingdom.

Section 93.— The King has the prerogative to dissolve the House of Representatives in order that new members may be elected by the people.

The dissolution of the House of Representatives shall be by a Royal Decree in which a date must be appointed for a general election to be held within ninety days.

Section 94.— The membership of a member of the House of Representatives commences from the opening day of the first sitting of the National Assembly.

Section 95.— The membership of a member of the House of Representatives terminates upon;

(1) the expiry of the term of the House of Representatives or the dissolution of the House of Representatives;

(2) death;

(3) resignation;

(4) disqualification under section 85 or section 88;

(5) disfranchisement under section 86 (1) (2) (3) or (5) or prohibition under section 89 (1) (2) (3) (5) or (6);

(6) sentence of a term of imprisonment by a judgment of the Court, except for an offence committed through negligence, a petty offence, or an offence punishable by the same penalty as a petty offence.

Section 96.— If there is a vacancy of membership for any reason other than the expiry of the term of the House of Representatives or the dissolution of the House of Representatives, a new member shall be elected to fill the vacancy in a bye-election within ninety days, unless the remainder of the term of the House of Representatives is less than one hundred and eighty days.

The membership of the replacing member commences from the day he assumes his duties and he may hold office only for the remainder of the term of the House.

Part 4**Provisions Applicable to Both Houses**

Section 97.— Senators and members of the House of Representatives are representatives of the Thai people. They are not bound by any imperative mandate and must perform their duties in accordance with the honest dictates of their conscience for the common interest of the Thai people.

Section 98.— Before taking office the senators and the members of the House of Representatives must make a solemn declaration in the assembly of their respective Houses in the following words:—

“I, (name of the declarer), do solemnly declare that I will perform my duties in accordance with the honest dictates of my conscience for the common interest of the Thai people. I will also uphold and observe the Constitution of the Kingdom of Thailand in every respect.”

Section 99.— The Senate and the House of Representatives shall each have one President and one or two Vice-Presidents who are appointed by the King from the members of such Houses in accordance with their resolution.

Section 100.— The President and the Vice-President of the Senate hold office until the day preceding the day of election of the new President and the new Vice-President, which must be held on every occasion of the retirement of one-half of the total number of its members.

The President and the Vice-President of the House of Representatives hold office until the expiry of the term of the House or the dissolution of the House.

Before the termination of their terms of office under the first and second paragraphs, the President and the Vice-President of the Senate and the President and the Vice-President of the House of Representatives vacate office upon:

(1) loss of membership in the House of which they are members;

(2) resignation from their office.

Section 101.— The President of the Senate and the President of the House of Representatives have the duty to conduct the proceedings of their respective Houses in accordance with the respective rules of procedure. The Vice-President has the duty to act in the place of the President when the President is unable to perform his duties.

Section 102.— If the President and the Vice-President of the Senate or the President and the Vice-President of the House of Representatives are absent from any sitting, the members of such House shall elect one from themselves to preside over such sitting.

Section 103.— At a sitting of the Senate or of the House of Representatives, the presence of members of not less than one-third of the total number of members of such House shall constitute a quorum.

Section 104.— Subject to section 75, section 121, section 149 and section 169, all questions shall be decided by a majority of votes.

Each member has one vote. In case of an equality of votes the presiding member shall have an additional vote as a casting vote.

Section 105.— At a sitting of the Senate or of the House of Representatives or of the National Assembly, any word uttered in making a statement of fact, opinion expressed, or vote casted, by any member, is absolutely privileged. No charge or action in any manner whatever may be preferred or brought against such member.

This privilege extends to the printer and publisher of the minutes of the sitting by order of either House and also to persons permitted by the presiding member to make a statement of fact or to express an opinion at its sitting.

Section 106.— The session of the Senate and that of the House of Representatives begin and end at the same time as that of the National Assembly.

Section 107.— The Senate may not sit during a dissolution of the House of Representatives.

Section 108.— There shall be one or more ordinary sessions of the National Assembly each year as may be determined by the House of Representatives. The first sitting must be convened within thirty days from the election day.

The first day of an ordinary annual session shall be determined by the House of Representatives.

Section 109.— An ordinary session shall last ninety days, but the King may prolong its duration.

During the period referred to in the first paragraph, the King may prorogue the session.

Section 110.— The King convokes the National Assembly. He opens and closes its sessions.

The King may be present to perform the opening ceremony of the session or may command the Heir to the Throne who is *sui juris* or any other person to perform the ceremony as His representative.

Section 111.— When it is necessary for the interests of the State, the King may convoke the National Assembly to an extraordinary session.

Section 112.— Senators and members of the House of Representatives jointly, or members of either House, of not less than one-third of the total number of members of both Houses, have the right to have their petition submitted to the King in order that a Royal Command may be issued to convoke the National Assembly to an extraordinary session.

If the petition referred to in the first paragraph is of the members of both Houses, it shall be lodged with the President of the National Assembly; if of the members of either House, it shall be lodged with the President of that House.

The President of the House who receives the petition shall submit it to the King and countersign the Royal Command.

Section 113.— Subject to section 112, the convocation, the prolongation, and the prorogation of the National Assembly shall be effected by a Royal Decree.

Section 114.— No senator or member of the House of Representatives may during a session be placed under arrest or detention, or be summoned by a warrant for inquiry on a criminal charge, unless a permission of the House of which he is a member is obtained, or he is arrested *in flagrante delicto*.

The arrest of a senator or a member of the House of Representatives *in flagrante delicto* shall be forthwith reported to the President of the House of which he is a member, and the President of the House of which he is a member may order the release of the arrested person from detention.

Section 115.— In the case where a criminal action is brought against a senator or a member of the House of Representatives, whether the House is in session or not, the Court may not proceed with the case during the session unless a permission of the House of which he is a member is obtained. In any case, the proceedings of the Court must not hinder such member from attending the sitting of the House.

The proceedings of the Court before the invocation of membership of the accused in either House are valid.

Section 116.— If a senator or a member of the House of Representatives is placed under detention pending a criminal inquiry or trial before the beginning of a session, the inquiry official or the Court, as the case may be, shall, at the beginning of the session, order his immediate release, if so requested by the House of which he is a member.

The order of release under the first paragraph shall be effective from the date of such order to the last day of the session.

Section 117.— Bills can only be initiated by the Council of Ministers, senators, or members of the House of Representatives. No money bills may, however, be initiated by senators or members of the House of Representatives unless endorsed by the President of the Council of Ministers.

A money bill means a bill dealing with all or any of the following matters, namely, the imposition, repeal, reduction, alteration, modification, remission, or regulation of taxes or duties; the appropriation, receipt, custody or expenditure of State funds; or the raising, guarantee or redemption of loans; or a bill dealing with currency.

In case of doubt as to whether or not a bill is a money bill, the President of the House which has received the bill from the Council of Ministers, senators or members of the House of Representatives, as the case may be, shall have the power to make a decision thereon.

Section 118.— Bills initiated by the Council of Ministers and those by members of the House of Representatives shall be submitted to the House of Representatives. Bills initiated by senators shall be submitted to the Senate.

Section 119.— When the House of Representatives or the Senate has considered the bills submitted under section 118 and passed them, the House of Representatives or the Senate shall submit the bills to the Senate or the House of Representatives, as the case may be. The Senate or the House of Representatives must complete its consideration of the bills submitted by the other House within sixty days, but where such bills are money bills, it must complete its consideration within thirty days. However, in special cases, the House of Representatives or the Senate, which submits the bills, may, resolve to extend the above periods. The said periods mean the periods during session, counting from the day the bills reach the Senate or the House of Representatives, as the case may be.

If the Senate or the House of Representatives has not completed its consideration of the bills within the periods

referred to in the first paragraph, the Senate or the House of Representatives shall be deemed to have approved such bills.

In the submission of the bills by the House of Representatives to the Senate or by the Senate to the House of Representatives under the first paragraph, the President of the House which submits the bills to the other House shall give notice of his opinion as to whether or not the bills so submitted are money bills. The notice of the President of the House shall be deemed final.

In the case where the President of the House fails to give notice as to whether or not a bill is a money bill, such bill shall be deemed not a money bill.

Section 120.— After the Senate or the House of Representatives has completed its consideration of a Bill,

(1) if it agrees with the House of Representatives or the Senate, which has submitted the bill, proceedings shall be taken under section 74;

(2) if it disagrees with the House of Representatives or the Senate, which has submitted the bill, in the case where such bill has been submitted by the House of Representatives it shall be withheld and returned to the House of Representatives, in the case where such bill has been submitted by the Senate it shall lapse;

(3) if the bill is amended, the amended bill shall be returned to the House of Representatives or the Senate, which has submitted the bill, as the case may be; in such case each House shall appoint its own members or other persons, at an equal number fixed by the Senate or the House of Representatives, which has submitted the bill, to form a Joint Committee for the consideration of the bill, which Joint

committee shall consider and return the bill with its report to both Houses; if both Houses approve the bill considered by the Joint Committee, proceedings shall be taken under section 74; if either House disapproves the bill, such bill shall be withheld; in the case where such bill is of the Senate, it shall lapse.

In the consideration of a bill, the Joint Committee has the power to summon any person to make a statement of fact or to express an opinion; and the privilege provided in section 105 shall also be extended to the person performing his duties under this section.

At a meeting of the Joint Committee, the presence of members of not less than one-half of the total number of its members shall constitute a quorum and the rules of procedure of the Senate governing its committees shall apply *mutatis mutandis*.

Section 121.— A bill withheld under section 120 may be reconsidered by the House of Representatives after the lapse of one year from the day of its being returned by the Senate to the House of Representatives. In such case, if the House of Representatives resolves to reaffirm the bill in its original draft or the bill as considered by the Joint Committee, by the votes of more than one-half of the total number of members of the House, such bill shall be deemed to have been approved by the National Assembly, and proceedings shall be taken under section 74.

If the bill withheld is a money bill, the House of Representatives may forthwith proceed to reconsider it. In such case, if the House of Representatives resolves to reaffirm the bill in its original draft or the bill as considered by the Joint Committee, by the votes of more than one-half of the

total number of members of the House, such bill shall be deemed to have been approved by the National Assembly, and proceedings shall be taken under section 74.

Section 122.— Upon the expiry of the term of the House of Representatives or the dissolution of the House of Representatives, all bills left pending approval of the National Assembly or not given assent to or not returned by the King within ninety days shall lapse.

Section 123.— The annual budget of the State shall be made in the form of an Act. If the Act is not passed in time for the following year, the budget Act of the preceding year shall apply for the time being.

Section 124.— Expenditure of State funds may be made only as sanctioned by the law on budget. However, in case of urgent necessity, expenditure may be made in advance, provided that the rules and procedure provided by law are complied with. In such case the approval of the National Assembly must be requested for at the first opportunity.

The approval of the National Assembly shall be made in the form of a specific Act or incorporated in an Act transferring budgetary funds, a supplementary budget Act, or in the following annual budget Act.

Section 125.— The Senate and the House of Representatives are, by virtue of this Constitution, vested with the power of supervising the State affairs.

Section 126.— At a sitting of the Senate or of the House of Representatives, every member has the right to interpellate a minister of State on all matters within the scope of his authority. But the minister of State has the right to refuse to answer if he is of opinion that the matter should

not yet be made public for the reason of public safety or of vital interest of the State.

Section 127.— Senators or members of the House of Representatives of not less than one-fifth of the total number of members of each House have the right to submit a motion for a general debate in the sitting of the Senate or of the House of Representatives, as the case may be, in order that the Council of Ministers may make a statement of fact or express an opinion on any question relating to the administration of State affairs.

The motion referred to in the first paragraph of members of either House shall be submitted to the President of such House, and the President of the House who receives the motion shall give notice thereof to the President of the Council of Ministers, in order that a date for the general debate may be appointed, which must not be later than thirty days from the day the President of the Council of Ministers has been notified. However, the Council of Ministers has the right to request such general debate to be withheld if, in its opinion the matter should not yet be made public for the reason of public safety or of vital interest of the State.

In a general debate conducted under this section, no resolution may be passed by the House on the subject matter of the debate.

Section 128.— Senators and members of the House of Representatives jointly, or members of either House, of not less than one-fifth of the total number of members of both Houses, have the right to submit a motion for a general debate for the purpose of passing a vote of no-confidence in the individual minister of State or in the Council of Ministers.

If the motion referred to in the first paragraph is of the members of both Houses, it shall be submitted to the President of the National Assembly; if of the members of either House, it shall be submitted to the President of such House.

The general debate on the motion referred to in the first paragraph shall be held at the sitting of the National Assembly.

When the general debate comes to an end other than by the adoption of a resolution to pass over the general debate, the National Assembly shall take a vote of confidence or of no-confidence. Voting in such case shall not take place on the same day as that of the conclusion of the debate.

Section 129.— If there arises any question concerning State affairs, on which the Council of Ministers considers it advisable to obtain the opinions of senators and of members of the House of Representatives, the President of the Council of Ministers may give notice to the President of the National Assembly requesting that a general debate be held at a sitting of the National Assembly. In such case, no resolution may be passed by the National Assembly on the subject matter of the debate.

Section 130.— The sittings of the Senate and of the House of Representatives are public under the conditions stipulated in the rules of procedure of either House. A sitting *in camera*, may be held at the request of the Council of Ministers or of not less than twenty-five members of either House.

Section 131.— The Senate and the House of Representatives have the power to select and appoint their respective

members to form a standing committee and have the power to select and appoint their respective members or other persons to form an *ad hoc* committee, in order to act or inquire into any matter within the scope of work of the respective Houses and to report thereto. Such committee has the power to summon any person to make a statement of fact or to express an opinion on the work or matter under its consideration.

Privileges provided in section 105 shall also be extended to the person performing his duties under this section.

Section 132.— At a meeting of the committee, the presence of members of not less than one-half of the total number of its members shall constitute a quorum.

Section 133.— The Senate and the House of Representatives have the power to lay down their respective rules of procedure on the presentation of bills, proposal of motions, conduct of their meetings, deliberation, and other matters in pursuance of the provisions of this Constitution.

Part 5

Joint Sitzings of the National Assembly

Section 134.— The National Assembly shall hold a joint sitting in the following cases :

- (1) the approval of the appointment of the Regent under section 18 and section 19;
- (2) the making of the solemn declaration by the Regent before the National Assembly under section 21;
- (3) the approval of the succession to the Throne under section 23;
- (4) the re-deliberation of the bill under section 75;

(5) the opening of the session of the National Assembly under section 110;

(6) the general debate under section 128 and section 129;

(7) the making of the statement of policy under section 141;

(8) the giving of consent to the declaration of war under section 149;

(9) the approval of the treaties under section 150;

(10) the appointment of members of the Constitutional Tribunal under section 164;

(11) the amendment of the Constitution under section 169;

(12) the interpretation of the Constitution under section 173;

(13) the resolutions for the King's exercise of the legislative power through the Council of Ministers and for the termination of such exercise under the first paragraph of section 176.

Section 135.— The rules of procedure of the Senate shall apply *mutatis mutandis* to the sitting of the National Assembly.

Section 136.— Subject to the second paragraph of section 173, the provisions applicable to both Houses shall apply *mutatis mutandis* to the sitting of the National Assembly.

CHAPTER VII

Executive Power

Section 137.— The King appoints the President of the Council of Ministers and not less than fifteen but not more

than thirty other ministers of State who shall form a Council of Ministers having the functions to administer the State affairs.

The President of the National Assembly shall countersign the Royal Command appointing the President of the Council of Ministers.

Section 138.— Before taking office a minister of State must make a solemn declaration before the King in the following words:

“I, (name of the declarer), do solemnly declare that I will be loyal to the King and will faithfully perform my duties in the interests of the country and of the people. I will also uphold and observe the Constitution of the Kingdom of Thailand in every respect.”

Section 139.— A minister of State may not concurrently be a senator or a member of the House of Representatives.

Section 140.— A minister of State may attend and make a statement of fact or express an opinion at the sitting of the Senate, the House of Representatives, or the National Assembly, but has no right to vote.

The provision relating to the privileges in section 105 shall apply *mutatis mutandis*.

Section 141.— Before administering the State affairs, the Council of Ministers must state its policy before the National Assembly. No voting as to confidence shall take place.

Section 142.— In administering the State affairs, the President of the Council of Ministers and the ministers of State appointed to be in charge of the ministries must be

answerable to the National Assembly for their functions. All ministers of State must collectively be answerable to the National Assembly for the general policy of the Council of Ministers.

Section 143.— The Council of Ministers vacates office upon:

(1) the passing of a vote of no-confidence by the National Assembly under section 128;

(2) the expiry of the term of the House of Representatives or the dissolution of the House of Representatives;

(3) the resignation of the Council of Ministers;

(4) the termination of ministership of the President of the Council of Ministers under section 144.

The retiring Council of Ministers must remain in office to carry on the administration until a new Council of Ministers is appointed.

Section 144.— The ministership of a minister of State terminates upon;

(1) death;

(2) resignation;

(3) disqualification under section 88, or disfranchisement under section 86 (1) (2) (3) or (5), or prohibition under section 89 (1) (2) or (3).

(4) the passing of a vote of no-confidence by the National Assembly under section 128;

(5) the issue of the Royal Command under section 145.

Section 145.— The King has the prerogative to relieve a minister of State of his office upon the advice of the President of the Council of Ministers.

Section 146.— In case of emergency when there is an urgent necessity to maintain public safety or to avert public calamity and the National Assembly cannot be convened in time, or when such case occurs during a dissolution of the House of Representatives, the King may issue an Emergency Decree which shall have the force of an Act.

At the following sitting of the National Assembly such Emergency Decree shall be submitted thereto without delay. If the National Assembly approves such Emergency Decree, it shall continue to have the force of an Act. If the National Assembly disapproves such Emergency Decree, it shall lapse, but without prejudice to any act done during the enforcement of such Emergency Decree.

The approval or disapproval thereof shall be made in the form of an Act.

Section 147.— If, during a session, there is a necessity to enact a law dealing with taxes, duties or currency, which, in the interest of the State, requires an urgent and confidential consideration, the King may issue an Emergency Decree, which shall have the force of an Act.

The Emergency Decree issued under the first paragraph must be submitted to the National Assembly within two days following the date of its publication in the Government Gazette and the provisions of the second and third paragraphs of section 146 shall apply *mutatis mutandis*.

Section 148.— The King has the prerogative to declare martial law in accordance with the conditions and manner under the law on martial law.

In the case where there is a necessity to make an urgent declaration of martial law in a certain locality, the military authorities may do so under the law on martial law.

Section 149.— The King has the prerogative to declare war upon the consent of the National Assembly.

The resolution of the National Assembly giving such consent must be carried by the votes of not less than two-thirds of the total number of members of both Houses.

Section 150.— The King has the prerogative to conclude peace treaties and other treaties with foreign States.

Any treaty which provides for a change in the Thai territories or requires the enactment of an Act for its implementation must receive the approval of the National Assembly.

Section 151.— The King has the prerogative to grant pardon.

Section 152.— The King has the prerogative to divest of titles and recall decorations.

Section 153.— The King has the prerogative to issue a Royal Decree which is not contrary to the law.

Section 154.— The King appoints and removes officials of military and civil services of the positions of Under-Secretary of State, Director-General, and the equivalents thereof.

Section 155.— The determination of qualifications, instatement, appointment, removal and punishment of officials shall be in accordance with the provisions of the law.

Section 156.— Subject to section 13, section 18, section 112, section 137, and the second paragraph of section 170, every law, Royal Rescript, and Royal Command, relating to the State affairs must be countersigned by a minister of State.

CHAPTER VIII

Judicial Power

Section 157.— The trial and adjudication of case is an exclusive power of the Courts, which must be in accordance with the law and in the name of the King.

Section 158.— All Courts may be established only by Acts.

Section 159.— No Court may be established to try and adjudicate any particular case, or a case of any particular accusation, in place of the ordinary Court existing under the law and having jurisdiction over such case.

Section 160.— No law may be enacted to have the effect of changing or amending the law on organization of the Courts, or the law on judicial procedure, for the purpose of applying to any particular case.

Section 161.— A judge is independent in the trial and adjudication of the case in accordance with the law.

Section 162.— The King appoints, transfers and removes judges.

Section 163.— The appointment, transfer and removal of judges must be approved by the Judicial Committee in accordance with the law on judicial service before being submitted to the King.

The promotion of position and raise of salary of judges must be approved by the Judicial Committee in accordance with the law on judicial service.

CHAPTER IX

The Constitutional Tribunal

Section 164.— The Constitutional Tribunal is composed of the President of the Senate, the President of the House

of Representatives, the President of the Supreme Court, the Chief Justice of the Court of Appeal, the Director-General of the Public Prosecution Department, and four other persons appointed by the National Assembly from persons possessing legal qualifications.

The President of the Senate is President of the Constitutional Tribunal.

Section 165.— The Constitutional Tribunal is charged with the duties provided in this Constitution.

The rules of procedure of the Constitutional Tribunal shall be governed by the law relating thereto.

Section 166.— After a general election the National Assembly shall appoint new members of the Constitutional Tribunal from qualified persons within thirty days from the opening day of the first session of the National Assembly.

The period referred to in the first paragraph shall mean the days during session.

In the appointment of members of the Constitutional Tribunal under the first paragraph, the National Assembly may reappoint the retiring persons members of the Constitutional Tribunal.

Section 167.— A member of the Constitutional Tribunal appointed by the National Assembly vacates office upon:

(1) the opening of the first session of the National Assembly after a general election;

(2) death;

(3) resignation;

(4) lack of the qualifications of a candidate in an election of the member of the House of Representatives under section 88, or disfranchisement under section 86 (1) (2) (3) or (5), or prohibition under section 89 (1) (2) or (3).

Section 168.— If there is a vacancy of membership of a member of the Constitutional Tribunal appointed by the National Assembly for any reason other than that under section 167 (1), the National Assembly shall appoint a member to fill the vacancy within thirty days.

The period referred to in the first paragraph shall mean the days during session.

CHAPTER X

Amendment of the Constitution

Section 169.— An amendment of the Constitution may be made only under the following rules and procedure:

(1) the motion for amendment must either be proposed by the Council of Ministers, or jointly by senators and members of the House of Representatives, or members of either House, of not less than one-fifth of the total number of members of both Houses;

(2) the motion for amendment must be proposed in the form of a draft Amendment of the Constitution, and the National Assembly shall consider it in three readings;

(3) in the first reading, the voting for acceptance of the amendment in principle shall be by roll call and must be carried by the votes of not less than two-thirds of the total number of members of both Houses;

(4) in the second reading, the voting in the consideration of the draft Amendment of the Constitution section by section shall be carried by a simple majority of votes;

(5) at the conclusion of the second reading, there shall be an intervening period of fifteen days, after which the National Assembly shall proceed with its third reading;

(6) in the third and last reading, the voting shall be by roll call and the draft Amendment of the Constitution must be carried by the votes of not less than two-thirds of the total number of members of both Houses;

(7) after the resolution has been passed in accordance with the above rules and procedure, the draft Amendment of the Constitution shall be submitted to the King and the provisions of section 74 and section 75 shall apply *mutatis mutandis*.

Section 170.— If the King considers that the draft Amendment of the Constitution submitted to Him under section 169 affects a vital interest of the country or of the people, and deems expedient to have it decided by the people, He has the prerogative to refer it to the people throughout the country to vote in a referendum for the approval or disapproval thereof.

In case of a referendum there will be the proclamation of a Royal Command within ninety days from the day the draft Amendment of the Constitution has been submitted to Him, and the President of the National Assembly shall counter-sign the Royal Command.

After the proclamation of the Royal Command under the second paragraph, a Royal Decree shall be issued appointing the day for the referendum to be held within ninety days from the day of the proclamation of the Royal Command, and the day for the referendum must be the same throughout the Kingdom.

When the King exercises His prerogative under this section, the provision of section 169 (7) shall not apply.

Section 171.— A person having the right to vote in an election of members of the House of Representatives has the right to vote in a referendum.

The rules and procedure of a referendum shall be governed by the law relating thereto.

Section 172.— The referendum under section 170 shall be carried by a simple majority of votes. If the draft Amendment of the Constitution is approved in the referendum, the King will attach His signature thereto within thirty days from the day of the announcement of the result of the referendum; and the Amendment of the Constitution shall come into force upon its publication in the government Gazette. If the draft Amendment of the Constitution is disapproved in the referendum, it shall lapse.

CHAPTER XI

Final Provisions

Section 173.— Subject to section 175, if a question arises as to the interpretation of the Constitution in so far as it relates to matters within the scope of work of the Senate, the House of Representatives, or the sitting of the National Assembly, the National Assembly shall have the power of interpretation and its interpretation shall be deemed final.

In interpreting the Constitution under the first paragraph, the presence of members of not less than one-half of the total number of members of both Houses shall constitute a quorum.

Section 174.— Any provision of law containing a matter inconsistent with or contrary to this Constitution is unenforceable.

Section 175.— If, in applying any provision of law to any case, the Court is of opinion that such provision comes under section 174, it shall stay its trial and adjudication of the case and shall communicate its opinion through proper channel to the Constitutional Tribunal for consideration and decision.

The decision of the Constitutional Tribunal shall be deemed final and shall be applicable to all cases, but without prejudice to the judgments of the Courts which have become final.

The decision of the Constitutional Tribunal shall be published in the Government Gazette.

Section 176.— During a state of war, or of an emergency of such extent that may jeopardize the security of the Kingdom and when the normal exercise of the legislative power through the National Assembly may be impeded for unsuitable for the situation, the National Assembly may, upon the recommendation of the Council of Ministers, resolve that the legislative power be exercised by the King through the Council of Ministers by means of proclaiming a Royal Command which shall have the force of an Act. The National Assembly may at any time resolve to cancel the said resolution.

If the state of war or of an emergency referred to in the first paragraph occurs or exists during the dissolution of the House of Representatives, or when the National Assembly cannot be convened in time, the King may exercise the legislative power through the Council of Ministers by means of proclaiming a Royal Command which shall have the force of an Act.

Transitory Provisions

Section 177.— Within fifteen days from the day of the enforcement of this Constitution, the King will appoint one hundred and twenty senators. After the election of members of the House of Representatives, the number of the senators shall be increased or reduced to such number as provided in section 78.

The increase or reduction of the number of the senators under the first paragraph shall be completed before the opening day of the first sitting of the National Assembly. In case of an increase the King will make the additional appointment; in case of a reduction, senators in a number equal to the reduction shall retire by drawing lots.

Section 178.— At the initial stage before the opening of the first sitting of the National Assembly following the election of members of the House of Representatives under section 180, the Senate shall have the powers and duties of the National Assembly.

Section 179.— The convocation of the Senate to function as the National Assembly under section 178 shall be effected by a Royal Decree convoking the National Assembly within fifteen days from the day of the appointment of senators.

Section 180.— The election of members of the House of Representatives on the basis under section 83 shall be completed within two hundred and forty days from the day of the enforcement of this Constitution.

Section 181.— The Council of Ministers administering the State affairs on the day of the promulgation of this Constitution, or a new Council of Ministers if formed after-

wards, shall be the Council of Ministers administering the State affairs under this Constitution.

Upon the assumption of duties by members of the House of Representatives, the Council of Ministers under the first paragraph shall vacate office, and the provision of the second paragraph of section 143 shall apply *mutatis mutandis*.

Section 182.— While the Senate functions as the National Assembly under section 178, the Constitutional Tribunal shall be composed of the President of the Senate, the President of the Supreme Court, the Chief Justice of the Court of Appeal, the Director-General of the Public Prosecution Department and three other persons whom the Senate, functioning as the National Assembly under section 178, appoints from persons possessing legal qualifications within thirty days from the opening day of the sitting of the National Assembly under section 179.

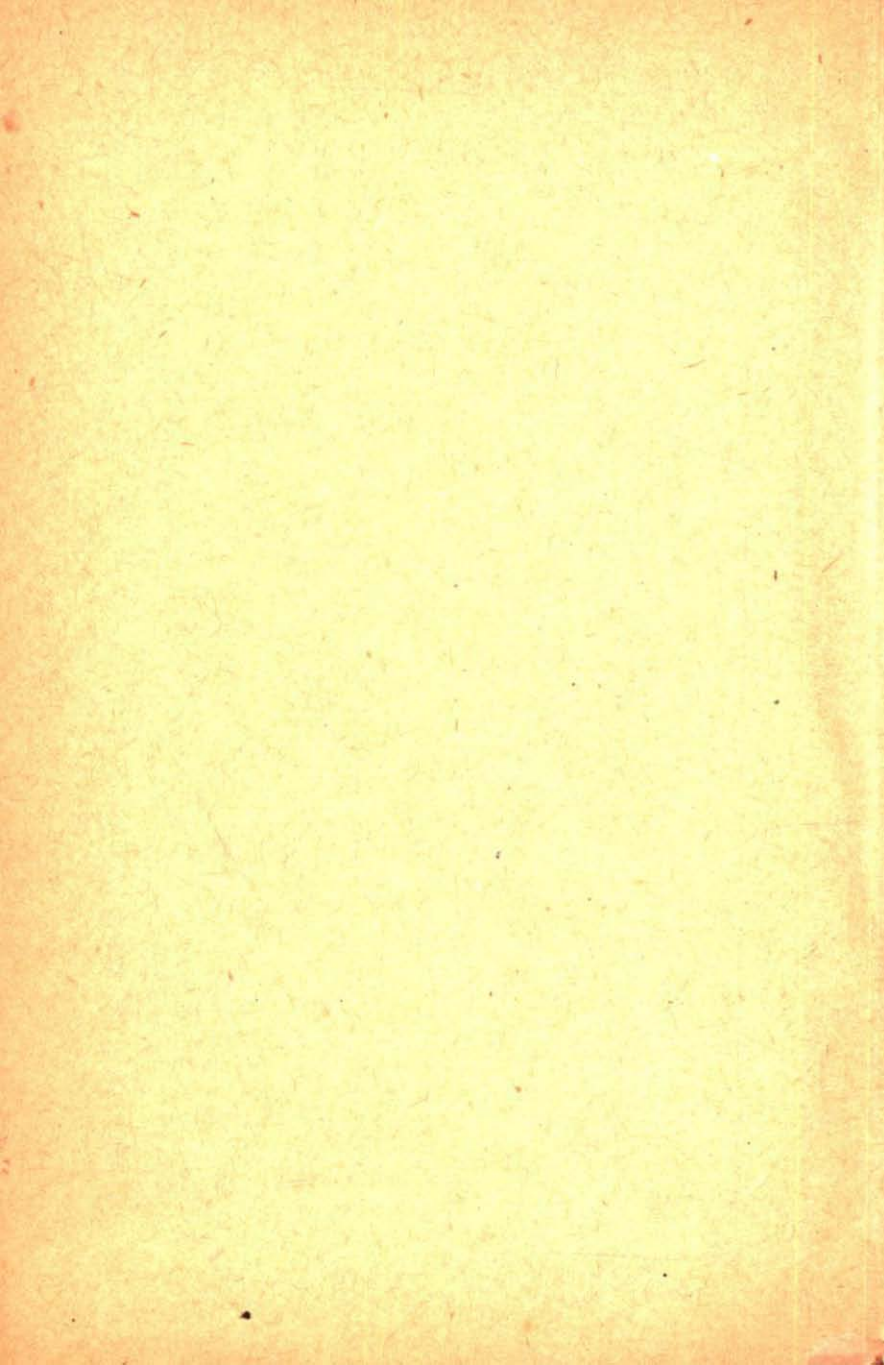
Section 183.— All orders given by the President of the Council of Ministers under section 17 of the Constitution of the Kingdom shall remain in force.

Countersigned by

Tawee Bunyaketu

President of the Constituent Assembly

น 7013

KD

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย

32

ร 362 ร

รัฐธรรมนุแห่งราชอาณาจักรไทย

2511

แฉะ: ด่านเปิดหนังสือภาษาอังกฤษ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี

สี่แยกราชวิถี ถนนสามเสน ทรนคร
นายเฉลียว จันทราทรัพย์ ผู้พิมพ์, ผู้โฆษณา

ท.ศ. ๒๕๑๑